

Revistă premiată cu medalia și diploma „Pamfil Șeicaru” pentru literatură 2008 și „Premiul de excelență” al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România 2011-2012

Climata

139
Anul 15
iulie 2021

Director fondator: Ion Iancu Vale

Director editor:

prof.dr. Gheorghe-Valerică Cimpoaia

Director imagine: Anton Gagi

literare

Revistă literară și de cultură românească

Fondată: mai 2007

Parabola orbilor

Climate literare

CUPRINS

Charles Boudleire/ Poeme...3
Gheorghe Valerică Cimpoca/ In căutarea adevărului(56)...4
Firiță Carp/ Un fel de îndrăgostire...5
Anton Gagiu/ Filozofia mea (V)...6
Elena Buică/ Note de lectură-Daniela Cupșe Apostoaei...7
Vavila Popovici/ Despre viclenie...8
Carmen Georgeta Popescu/ Poeme...10
Dragoș Niculescu/ Filozofia și știința sub semnul unității...11
George Petrovai/ Gustav Flaubert sau superba conjuncție...12
Rodica Brad/ Ecourile unei mari iubiri-Lucian Blaga...13
Ioan Miclău Gepianu/ Gânduri care tot revin...16
Paul Leibovicu/ Teatru dramatic „Fani Tardini”-Galați...18
Florentin Smarandache/ Strecurându-mă printre viruși...19
ITHACA/ Colaj liric...20
Ion Iancu Vale/ Poeme...21
Mioara Bahna/ Gheorghe Andrei Neagu-Felii de viață...22
Domnița Neagu/ Mihai Merticaru și poezia pură...23
Veronica Balaj/ Lucete-Viața dincolo de imunitate zero...25
Dorin Teodor/ Poezii...26
Cosmin Dariescu/ Uimitoarea carieră a lui Sun Bin...27
Nicolae Dina/ Spirit creator și puritate spirituală...30
Ion Teodor Palade/ El este- Ion Iancu Vale...31
Constantin Stroe/ Poezii...32
Liviu Pendefunda/ Tatuaj interior-cronicar de necesitate...33
Mircea Deciu/Înconjurul lumii înainte de periplul lui Magelan...34
Gabriel Mihalache/ Când vom afla adevărul?...38
Elena Boholt/ Fantasma...39
Ion Anastase/ Catrene...39

INFO CLIMATE

Coperta 1
„*Parabola orbilor*”,
de Peter Broigel cel
Bătrân

Erată

Dintr-o regretabilă eroare în nr.138 al revistei noastre, a fost inclusă o altă fotografie, decât cea a poetului Constantin Stroe. Facem aici cuvenitele scuze inserându-i în acest număr un grupaj de poeme cu poza proprie.

Redacția

CONTURI PENTRU DEPUNERI DESCHISE LA BANCA TRANSILVANIA TÂRGOVIȘTE

RO54 BTRL 01601201U02393XX - pentru depuneri în LEI - RO 04 BTRL EURCRT00U0239301 - PENTRU DEPUNERI ÎN EURO (SWIFT: BTRLR022) - USD: RO44BTRLUSD CRT00U0239301

Redacții asociate - România:

Bacău, Bistrița, Brașov, Cluj-Napoca, București, dev, Focșani, Iași, Suceava, Turnu-Severin, Hunedoara, Mangalia, Olănești, Dragnea, Ploiești.

Alte țări: Anglia, Australia, Belgia, Canada, Danemarca, Elveția, Franța, Germania, Gibraltar, Israel, Italia, Macedonia, Portugalia, Republica Moldova, Serbia, Spania, SUA, Ucraina.

Redactor șef: Ion Iancu Vale

Redactor șef-adjunct: prof.dr. Gheorghe Valerică Cimpoca

Colegiul redacțional: Anton Gagiu, Florea Turiac, Gabriel Mihalache, George Piteș, Vasile Didoacă Dojana, Grigore Grigore, Ion Teodor Palade, Sebastian Drăgan, Carmen Georgeta Popescu

Fondatori:

Ion Iancu Vale
Mircea Cotârță
Sebastian Drăgan

Colaboratori principali: Mihai Antonescu, Nicolae Bălașa, Elena Buică, Roni Căciularu, Luca Cipolla, George Coandă, Florian Copcea, Melania Cuc, Emilia Dănescu, Mircea Drăgănescu, George Filip, Dan Gîju, Dimitrie Grama, Dragoș Niculescu, Djamal Mahmud, Menuț Maximilian, Gavril Moisa, Octavian Mihalcea, Monica Mureșan, Ștefan Lucian Mureșanu, Florin Vărlan Neamțu, George Petrovai, Vavila Popovici, Georgeta Resteman, Puiu Răducanu, George Roca, Viorel Roman, Dorel Schor, Claudia Serea, Gabriela Căluțiu Sonnenberg, Al. Florin Țene, Baki Ymeri, Mihaela Loredana Mușetescu, Gheorghe Neagu, Mihai Merticaru, Ioana Stuparu.

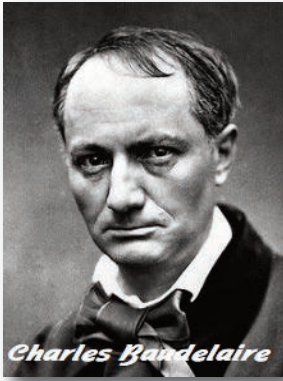
Răspunderea deontologică a materialelor publicate aparține exclusiv semnatărilor

Revistă editată de Societatea Culturală și Prietenie „LA NOI ACASĂ” Târgoviște ISSN 1843-035X

Revista apare în colaborare cu Societatea Scriitorilor Târgovișteni

Tehnoredactare: Mariana Briceag; Secretariat: Reta Sofronie Iancu; Administrare site: Dorin Let

Poezii de Charles Baudelaire

Florile răului

Vii din înalte ceruri sau ieși din
adâncime,
O, Frumusețe? Reaua și buna ta privire
Împrăstie de-a valma și fericiri și
crime,
De aceea tu cu vinul te potrivești la fire.
În ochii tăi stau zorii cu serile-
mpreună;
Sărutul tău e-o vrajă și-o amforă ți-i
gura;
Și când reverși miresme de-amurguri
cu furtună
Se face laș eroul, vitează stârpitura.
Răsari din hăul negru? Cobori din lumi
stelare?
Destinul ca un câine de poala ta se
ține;
Și bucurii și chinuri tu semeni la-
ntâmplare;
Stăpână ești și nimeni nu e stăpân pe
tine;
Calci peste morți de care îți râzi cu
mult dispreț;
Ai juvaieruri multe și Groaza dintre
toate
Nu-i cel mai slut, și-Omorul e un breloc
de preț
Pe pântecul tău săltând cu voluptate.
Orbitul flutur zboară spre tine,
lumânare,

Slăvindu-te drept torță când a început
să ardă.
Acel ce-și strânge lacom iubita-n brațe
pare
Un muribund ce-n taină mormântul și-
l dezmiardă.
Că vii din iad sau luneci din cer, ce-mi
pasă mie,
O, Frumusețe! monstru naiv și fioros!
Când ochii tăi, surâsul, piciorul tău
mă-mbie
Spre-un înfinit de-a pururi drag și
misterios?
Sirenă rea sau înger, drăcească sau
divină,
Ce-mi pasă când tu - zână cu ochi de
catifea,
Mireasmă, ritm, lucire, o! singura-mi
regină!-
Faci lumea nu prea slută și clipa nu
prea grea?

Albatrosul

Din joacă, marinarii pe bord, din când
în când
Prind albatroși, mari păsări călătorind
pe mare
Care-nsoțesc, tovarăși de drum cu
zborul blând
Corabia pornită pe valurile-amare.
Pe punte jos ei care sus în azur sunt
regi
Acuma par ființe stângace și sfioase
Și-aripile lor albe și mari le lasă, blegi
Ca niște vâsle grele s-atârne
caraghioase
Cât de greoi se mișcă drumețul cu
aripe!
Frumos cândva, acuma ce slut e și
plăpând
Unu-i lovește pliscul cu gâtul unei pipe
Și altul fără milă îl strâmbă
șchiopătând.
Poetul e asemeni cu prințul vastei zări
Ce-și râde de săgeată și prin furtuni
aleargă
Jos pe pământ și printre batjocuri și
ocări
Aripele-i imense l-împiedică să
meargă.

Balconul

Stăpână pe-amintire, iubită-ntre
iubite!
Tu, grija mea și unic tezaur de plăceri!
Mai știi tu dezmiardarea iubirii
fericite,
Căminul blând și vraja vărățicelor
seri,
Stăpână pe-amintire, iubită-ntre
iubite!
În serile când lampa ne lumina
plăpând
Sau pe balcon în roze amurguri
visătoare,
Ce dulce-ți era sânul și sufletul ce
blând!
Ne-am spus adesea lucruri în veci
nepieritoare
În serile când lampa ne lumina
plăpând!
Cât de frumos e-apusul în serile senine!
Ce adâncime-n spațiu și-n suflet ce
delir!
Crăiasă-ntre iubite, când m-aplecăm
spre tine,
A sângelui mireasmă visam să ți-o
respir.
Cât de frumos e-apusul în serile senine!
Pe nesimțite noaptea prindea să
crească lin
Și ochii mei privirea cercau să ți-o
ghicească
Și îți sorbeam suflarea, o, farmec! , o,
venin!
Și-ți adormeam piciorul în mâna mea
frățească.
Pe nesimțite noaptea prindea să
crească lin.
Știi să-mi aduc aminte de clipele
senine
Și-mi văd din nou trecutul în poala ta
pitit;
Căci unde vraja-ți dulce o pot găsi mai
bine
Decât în blându-ți suflet și-n trupul tău
iubit?
Știi să-mi aduc aminte de clipele
senine!
Aceste jurăminte, miresme, sărutări,
Din hăuri nepătrunse se vor mai naște
oare
Cum, după ce se scaldă în nesfârșite
mări,
Pe cer se urcă iarăși întineritul soare?
- O, vis! o, jurăminte! miresme!
sărutări!

În căutarea adevărului (57). Acceptarea

„Înțelegerea este primul pas spre acceptare și doar cu acceptare poate exista redresare”, J.K. Rowling

Gheorghe Valerică CIMPOCA

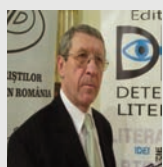
Prof.dr. Gheorghe Valerică CIMPOCA

Acceptarea prin definiție este consimțire, acordul de a primi ce îți este oferit, a aproba, a încuviința. Pornind de la acest punct voi aborda un subiect prin mai multe aspecte care toate au la bază același izvor și anume izvorul IUBIRII.

Acceptarea începe cu tine însuți, cu a-ți da seama cine ești și cu a te iubi exact cum ești **ACUM ȘI AICI**. Tot ceea ce gândești și crezi că ești depinde de tine. Majoritatea oamenilor sunt posedați de gândire, de minte, iar mintea e condiționată de trecut și așa marea majoritate a oamenilor sunt forțați să reconstituie trecutul iar și iar. Omenirea este într-un punct de inflexiune pe drumul vieții de pe această planetă. Nu-și găsește adevăratul drum de urmat ca să depășească momentele dificile prin care trece. Din acest motiv nu se mai respectă principiul acceptării individuale și un număr mic de oameni iau hotărâri în numele tuturor, pe motiv că sunt aleși pe moment în fruntea obștii, sau că sunt mai intelectuali decât majoritatea, sau mai cunoscători. Omenirea s-a polarizat în două părți diametral opuse, în cei care acceptă orice decizie (bună sau rea) luată de conducători și în cei care doresc un dialog și unanimitate în luarea unor decizii la care **VIȚA ȘI LIBERTATEA** le este pusă în joc. Omenirea a introdus cu sute de ani în urmă testul democrației, testul prin care majoritatea aleasă în mod democratic lua decizii în numele tuturor și minoritatea se supunea. Pe atunci nu existau mijloace de manipulare în masă și deseori deciziile erau corecte. Au venit ultimele două secole cu inovații în materie de manipulare, iar acum în secolul al XXI-lea s-a atins apogeul manipulării. Prin mijloace de manipulare moderne se pot falsifica toate informațiile, mai ales că aceste mijloace de manipulare sunt în mâna celor bogați care conduc lumea. Manipularea se face în numele și în folosul acestor magnați care au un singur scop în această viață și anume câștigul material cât mai mare pentru a-și satisface toate plăcerile. Pentru plăceri

nenumerate sacrifică planeta și pe ceilalți semenii. Acești oameni nu au o credință și nu cred decât în această viață de pe pământ. Ei se cred dumnezei pe acest pământ și fac orice pentru putere, cât mai multă putere. Pentru ei cercetările și descoperirile nu sunt decât beneficii aduse și caută să le cumpere cu orice preț. Chiar dacă nu sunt bune, ei speculează așa numitele „beneficii” și le aplică pe majoritatea oamenilor. Nu contează sacrificiul acestora, bani să iasă, chiar și bani falși cu ajutorul criptomonedelor, o nouă invenție pentru făcut averi pe care nu le controlează nimeni. Conducătorii sunt uimiți că marea masă nu acceptă „sacrificiile”, lor. Atunci când sunt în joc interese majore, cum sunt banii și resursele, aceștia doresc acceptarea în masă fără discuții sau opoziție. Acești conducători se identifică cu mintea lor bolnavă și încarcerată. Prin identificarea completă cu mintea a prins viața un fals sentiment de sine, **EGOUL**. Acest lucru este valabil pentru toată lumea. Ego-ul, sau puterea lui, dispare atunci când conștiința dezvăluie prezența ei, iar identificarea cu mintea, gândirea dispare încet, încet. Să te accepți așa cum ești înseamnă să conștientizezi că ești valoros pentru simplul fapt că ești. Acceptarea individuală este de fapt punctul din care începe schimbarea, este momentul de conștientizare în care realizezi că de tine depinde ceea ce vrei și cum vrei să experimentezi viața. Neacceptarea a ceea ce ești, refuzul de a te privi așa cum ești, fără a face o schimbare și a te complăce în acest mod nu va duce la eliberarea ta din colivia pe care tu ai creat-o. Să te accepți pentru ceea ce ești înseamnă să te vezi ca o persoană cu umbre și lumini, ca un tot unitar. Lumea nu vrea să trăiască în trecut și privește spre viitor cu încredere și speranță. Acum cei mai mulți oameni se grăbesc și vor să apuce în cât mai scurt timp cât mai multe beneficii pe care le oferă planeta, fără să conștientizeze că sunt prea mulți care locuiesc pe această planetă și de aceea a început o goană după aceste beneficii. Timpul s-a comprimat și pentru unii se apropie de expirare. Mintea lor a luat-o razna. Toți doresc mult mai mult decât le este necesar ca să ducă o viață decentă. Timpul este infinit și „**Există un timp pentru toate...: un timp pentru a te naște și un timp pentru a muri... un timp pentru a planta și un timp**

→ Continuare în pag. 5

Un fel de îndrăgostire

Firiță CARP

Uneori, dimineața, în loc de cafea beau câte o ceașcă de albastru. Știu, vi se pare straniu, nici nu-i de mirare, exact așa am simțit și eu prima oară. Pe urmă m-am obișnuit.

De fapt nu e un albastru propriu zis, în care să poți scufunda cuvintele și să le faci de parcă ar fi date cu cerneală, e un albastru care nici măcar nu se vede dacă nu ai ochii sufletului deschiși. Așadar, mai întâi fac mari ochii sufletului apoi întind mâna cu ceașca spre adâncul orizontului și-mi iau o porție zdravănă de albastru din rezerva specială a cerului. Încercați, este atât de simplu să te înfrunți din albastrul nesfârșit, iar cerul este generosul fără pereche dintotdeauna.

De cele mai multe ori, dincolo, de partea cealaltă a orizontului, câteodată foarte aproape, altădată atât de îndepărtat că abia sesizez, simt cum ochii altui suflet își iau doza lor de albastru, tot cam o ceașcă, tot din rezerva cerului de albastru.

După asta, parcă un zvon de bucurie indefinibilă plutește chiar pe linia orizontului, e ca și cum cele două suflete, cu ochii larg deschiși, ar bea albastru împreună și ar discuta despre soarta fericirii în zilele noastre.

Ba îmi vine să cred, câteodată, că sufletul meu a întâlnit sufletul cu care să și rezolve câteva probleme ce țin de viitorul comun al omenirii, cum ar fi murdărirea albastrului cu gânduri negre.

A bea câte o ceașcă de albastru, măcar din când în când, dimineața, pe nemâncate, nu e deloc un lucru rău. E doar puțin cam greu, trebuie să ai ochii sufletului neapărat larg deschiși. Iar noi, oamenii, nu prea mai știm cum să deschidem ochii sufletului și nici să privim cu ei.

Când o să mai beau vreo ceașcă de albastru, cu cineva de dincolo de linia orizontului, poate o să abordăm problema unei școli în care să se studieze tema deschiderii ochilor sufletului.

A bea câte o ceașcă de albastru, oricât de rar s-ar întâmpla, e un lucru tare bun.

E ca un fel de îndrăgostire.

Este, mai bine spus, ca lumina.

Doare numai dacă lipsește.

Din volumul „Timbre de lipit pe suflet”, 2018

→ Continuare din pag. 4

pentru a culege... Un timp pentru a fi rănit și unul pentru a te vindeca...". O data cu acceptarea de sine mai sunt încă două acceptări: acceptarea celui de lângă tine și acceptarea vieții. Chiar dacă se acceptă pe sine, mulți nu-i acceptă pe cei de lângă ei și astfel s-a ajuns la numeroase conflicte între oameni. Acceptă-l pe cel de lângă tine așa cum este! El este ca și tine copilul lui Dumnezeu, este frate, soră cu tine, este **scânteie Divină** la fel ca și tine... Nu încerca să îl înțelegi atunci când îți se pare imposibil de înțeles, de digerat o acțiune, o faptă, o vorbă a lui, tot ce poți face este acceptarea. Acceptă „**ceea ce este**” în loc de a căuta ceea ce nu este. „**IUBEȘTE-ȚI APROAPELE!**”. Iubirea trebuie să fie necondiționată și directă, să se exprime pe sine. Limbajul iubirii nu este un limbaj al cuvintelor. Cuvintele și conceptele nu-ți vor deschide inima. Numai **IUBIREA**-ți poate deschide inima. Când ai IUBIRE, ea se revarsă fără reținere asupra celui alt. Acceptă ceea ce trăiești! **VIAȚA ESTE!** Nu vorbim de „viața mea”, sau de „viața ta”! În momentul în care spui „viața mea” și crezi ce spui ai intrat în tărâmul iluziei, iluzia primordială a separării, sursa egoului. **TU ești VIAȚA!** Viața îți aduce în cale întâmplări, trăiri, evenimente, emoții prin care îți oferă șansa de a-ți învăța lecțiile. Învățarea lecțiilor pe care le aduce viața necesită răbdare, compasiune. E nevoie să înțelegem că nu e ușor pentru noi să schimbăm felul în

care percepem realitatea. Majoritatea lecțiilor noastre cer să schimbăm **PERCEPȚIA** pe care o avem față de noi, de ceilalți și de lumea din jurul nostru. Viața este în regulă așa cum este! Ea nu are nevoie să fie schimbată sau îndreptată! Ne învățăm în jurul reperelor și uităm că suntem ființe libere. Ne-am creat o pasiune obsesivă către limite, însă nu ezitam să criticăm limitele. Căutăm să ne încadrăm în anumite bareme, doar pentru a ne alinia la societatea actuală, tocmai pentru a putea spune despre viața noastră că este normală. Hei! Ce facem aici? **Suntem ființe Divine, pentru numele lui Dumnezeu!** Ce este cu atâta supunere și încadrare în normele societății? Haideti să ne permitem să fim acolo unde vrem să fim, fără a ne speria de ceea ce gândesc sau afirmă cei de lângă noi. Avem un potențial nelimitat, însă, prin convingerile noastre, ne impunem să fim conform impunerilor societății. Libertatea nu are limite. Libertatea este liberă și există în afara ansamblului spațiu-timp. Libertatea este Libertate, oriunde s-ar afla Ea. Așa că, Suflet drag, dacă simți că te înalță un element care nu se află în grațiile societății contemporane, nu te descuraja, nu îți ucide visul, nu îți tăia aripile. Zboară! Du-te în lume și înalță-te! Iar apoi, cheamă lumea să se înalțe odată cu tine.

Va urma

FILOZOFIA MEA (V)

Anton GAGIU

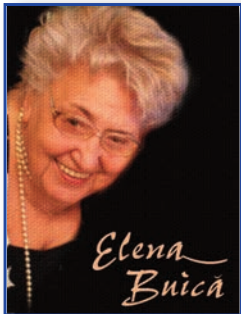
Pentru a continua periplul în lumea gândurilor fac apel la o... zicere destul de cunoscută și utilizată în popor, nu pot să-i spun proverb, ci o vorbă înțeleaptă: „prostul dacă nu e și fudul, parcă nu e prost destul”, că bine a mai spus poporul acesta înțelept încă de la nașterea lui pe aceste meleaguri! Mai jos am să mă explic. În DEX stă scris că: „Prost este omul lipsit de inteligență, fără judecată, fără minte, nătărău, nerod, tont, prostănac/ sau/ om obișnuit/ comun/ lipsit de valoare.” Am transcris definiția pentru a face trimitere la izvorul vorbelor. Citind-o cu atenție veți vedea că această definiție cuprinde anumite sensuri patologice, genetice, adică: „ești prost pentru că așa te-ai născut”. În ceea ce vreau să descriu mai departe mă refer la cei care se cred deștepți (opusul prostului, nu?), înțelepți, purtătorii adevărului absolut pe care-i introduc în categoria... fudulilor, adică a celor care nu sunt ce vor să pară. Păi cum să nu fie așa? „SURSA FUNDAMENTALĂ A PROBLEMELOR ESTE CĂ ÎN LUMEA MODERNĂ OAMENII PROȘTI SUNT ÎNCREZUȚI, IAR CEI INTELIGENȚI SUNT PLINI DE ÎNDOIELI” spunea Bertrand Russell un filozof... modern. Doamne cât adevăr! Dacă în loc de încrezuți am scrie „fuduli” am ajunge la vorba noastră înțeleaptă. Îi vezi zilnic cum se perindă pe ușile clădirilor importante, prin fața unor camere de luat vederi pentru a-și reproduce... prostiile, unele sunt de-a dreptul monumentale, opere de artă, adică pot rămâne în istoria prostiei, dacă cineva ar avea răbdarea să scrie așa ceva. Nici că li se potrivește mai bine zicala la care am făcut referire. Există oameni care au măsura valorii lor, își cunosc limitele și nu trec dincolo de ele, ceea ce am spune că se numește înțelepciune, dar sunt unii, care, deși știu cât de neputincioși sunt în munca cu materia cenușie (dacă o au!), dau

din coate să ajungă în față pentru a deveni ridicoli. Una e să fii prost și să nu știi, alta este să ai această „calitate” și să ți-o legi de gât în văzul tuturor. „Fiecare cum își așterne, așa doarme” mai spune o vorbă din popor. Sunt animale care dorm în noroi pentru că se simt bine acolo, ce aveți voi cu oamenii care fac la fel pentru că... se simt bine acolo? Cu alte cuvinte nu trebuie să ne luăm de ei, să-i băgăm în seamă. Ar trebui tratați ca inexistenți. Problema lor și a noastră este că nu ne lasă să-i tratăm așa, parcă spuneam mai sus, că dau din coate să treacă în față și să spună: „suntem și noi aici!” Ce rămâne de făcut? Să le creem o republică a lor unde să se laude și să se perie unii pe alții până le amortesc mâinile și gura, așa poate scăpăm de... răpuciugă. Ne întrebăm de ce nu se găsește cineva care să-i tragă de mânecă, să le arate calea pe care să meargă sau ușa pe care să iasă. Culmea este că acești sferetodoți ca să nu spun netoți, sunt scoși în față de unii dintre noi, ca și cum cineva s-a apucat să curețe pădurea. Și ce să vezi? Omoară copacii sănătoși și lasă uscăturile. Așa arătăm, ca o pădure de uscături prin care mai vedem din loc în loc și câte un arbust... în viață, dar până va ajunge acesta un copac adevărat va mai curge multă apă pe Dunăre. Nu există unitate de măsură pentru prostie, ea este sau... nu este. Citesc cu destul interes editorialele unui mare jurnalist actual, l-am numit pe Cornel Nistorescu care vorbește de era... prostocrației. Doamne nici că se putea o denumire mai adevărată pentru aceste vremuri și oamenii ei! Am întâlnit mulți oameni care erau conștienți de valoarea lor, deși aceasta era evidentă, adică aveau ceva de spus, erau interesanți, la obiect, aplicați, dar atât de modești încât nu voiau să iasă în față și, ca să vezi, atunci când construiau, modelau un lucru/ obiect/ obiectiv/ proiect

demn de interes nu se băteau cu pumnii în piept spunând: „eu am făcut acest lucru sau am participat la construirea lui”. De ce așa? Pentru că valoarea stă în cei modești, nu în cei fuduli, falși, înșelători, demagogi și neputincioși intelectual. Tragedia cea mai mare pe această lume este ca astfel de oameni să te conducă. Neputința lor te va lovi pe tine slujitor al cetății, tu vei avea de suferit, pentru că tu produci, el consumă și te consumă și pe tine fizic și psihic, uneori până la epuizare. Suficiența intelectuală este un pericol grav pentru cel care primește scepstrul, e ca și cum ai da unui copil o cutie de chibrituri și o sticlă de benzină. Ghici ce va face cu ele? În această situație ce-i de făcut? Să scoatem în evidență neputința acestor falși purtători de scepstru, nemeritoși și să-i izolăm la malul unei ape de unde pot să-și privească chipul în oglinda ei, și poate le-o trece prin cap un gând bun, zicând: „oare merit eu să fiu aici?” Apoi, tot singuri să-și de-a răspunsul și să se topească sub luciul acelei ape. Sau dacă nu se ajunge aici, există și calea propusă de Marele Poet: „Unde ești tu Țepeș Doamne ca punând mâna pe ei/ Să-i împarți în două cete, în smintiți și în mișei/ Și în două temniți large cu de-a sila să-i aduni/ Să dai foc la pușcărie și la casa de nebuni!”

NOTE DE LECTURĂ - DESPRE CĂRȚILE SCRIITOAREI

DANIELA CUPȘE APOSTOAEI

Elena BUICĂ

Se cuvine să aduc mulțumiri doamnei Daniela Cupșe Apostoaei pentru frumosul cadou, cărțile sale, trimise prin poștă, „Albastru în doi” – poezii și basmul „Ciopi și Regele Samovar”, volume bilingve, engleză și română.

I - POEZIA

În apele destul de tulburi ale vieții și literaturii zilelor noastre, nu e ușor să comentezi texte literare fără să ai o pregătire de specialitate. Pentru că nu mă înscriu în rândul acestora, eu aștern doar câteva note de lectură.

Autoarea merge pe liniile de forță ale modernității, în pas cu tinerețea sa și în contrasens cu pașii mei învățați să salte lent în ritmul clasic al poeziei. Cu toate acestea, sunt de acord cu noutățile în literatură, deoarece e firesc ca aceasta să țină pasul cu evoluția pe ansamblu a lumii în care trăim.

Deși este o poezie fără rimă, ritm și niciun semn de punctuație, are totuși o cadență, e o poezie articulată, cu adâncime, o poezie în care abundă idei cuceritoare. Ne încântă imaginile de aleasă frumusețe. Nu se citește cu ușurință, dar nu lași cartea din mână, te atrage limbajul poetic de o aleasă frumusețe și înțelesul profund al ideilor:

Singurătate

*„Privirilor tale/trage-le draperiile negre și aspre/ și
așteaptă-mă!Nu voi veni/Dar Tu care știi că nu voi veni/
vei sorbi singur în această seară/ tristețea amintirii
mele/ Plânsetul pașilor/ se va tângui pe aleile prăfuite
de goliciunea orelor/Așa vei putea înțelege și tu/ cum a
murit calul meu de lemn/ încet/ în țipătul cocorilor”*

Am admirat creația lirică a Danielei Cupșe Apostoaei pentru felul cum pune în evidență spiritul liric febril, canonul gândurilor puțin încordat, cu o ușoară aură mistică și foșnetul vieții interioare. Am credința că evoluția creației sale va urca luminos pe scara valorilor.

II - BASMUL

Cât despre basmul „Ciopi și Regele Samovar”, este de-a dreptul cuceritor, atât pentru copii, cât și pentru maturi. Învățătura cu care trebuie să rămânem e una dintotdeauna, dar cu precădere, în zilele noastre trăite de noi într-o învălmășeală din care cu greu alegem bobul curat din pleava ce ne taie răsuflarea.

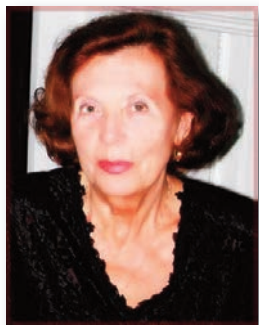
Partea cea mai bine realizată a acestui basm este lupta dintre bine și rău pe un tărâm luat din imediata noastră apropiere, deși ne trimite cu gândul și în lumea niponă. Personajele, vasele mici din ceramică sau din porțelan, ciobite sau zgâriate, deși sunt frumoase și de valoare, au fost supuse distrugerii de forța răului. Vasele acestea care întrușchipează oamenii cu defecte fizice, au fost salvate de Samovar, împăratul aceluși ținut. Înțelegând conflictul dintre cele două forțe care apar în basm, binele și răul, micii cititori își formează reprezentări și noțiuni despre dreptate, cinste, curaj, vitejie, hotărâre, perseverență, hărnicie. Ascultând sau citind basmul, ei sunt de partea dreptății, a adevărului. Deznodământul strălucește prin surpriza oferită. Pe lângă aceste valori, trebuie subliniată frumusețea limbajului născut dintr-o curgere firească și simplă în desfășurarea lui.

Autoarea merită un cuvânt de caldă apreciere pentru darul de a crea imagini care țin imperii de-o clipă. Se întrezărește un potențial mare de înnoire, drept pentru care adăugăm și urarea ca, în viitor, să ne dea satisfacția altor creații de aleasă frumusețe.

Daniela CUPȘE APOSTOAEI - s-a născut în Baia Mare, Maramureș, România și a imigrat în Canada în 2012, stabilindu-se în Calgary, Alberta. Debutul în literatură îl are încă din perioada adolescenței, când în 1988 obține premiul revistei „Albina” la un concurs național literar. Ca studentă a Facultății de Litere a Universității de Nord din Baia Mare, între anii 1991-1993, publică poezii, eseuri și articole în revista „Preludii Literare” și publicația „Graiul Maramureșului”. Lucrează mai mulți ani ca redactor în Departamentul de Investigații al cotidianului „Jurnal de Dâmbovița” și obține o bursă în jurnalism la publicația săptămânală „O Mirante” din Portugalia. Aici realizează împreună cu jurnaliștii portughezi o revista bilingvă, româno-portugheză „Toast pentru Prietenie”. În 2009 este producător și realizator de emisiuni la televiziunea regională MDITV și realizează în Germania seria documentar „Acasă Printre Străini”. Daniela Cupșe Apostoaei continuă să publice poezii și eseuri în revista literară „Litere” din Târgoviște, Dâmbovița. În 2017 îi apare la Editura Bibliotheca volumul de poezii în ediție bilingvă, româno-engleză „Albastru în Doi/Blue Embrace” în traducerea lui Codruț Miron. După stabilirea în Canada, realizează filme documentare ca director de film și producător la Destiny Productions și obține premiul la festivaluri internaționale de film din Hong Kong, Honolulu, Mexic, Canada, Belgia și România. În 2020, publică la editura Tablo Plt din Melbourne, Australia cartea de povești ilustrată pentru copii, în ediție bilingvă, româno-engleză „Ciopi și Regele Samovar / Chopi and King Samovar”. Cărțile publicate de Daniela Cupșe Apostoaei pot fi comandate de pe websiteul Destiny Productions www.destinyproductions.ca ce conține și alte informații despre proiectele de film și volumele acestei scriitoare.

Despre VICLENIE

Vavila POPOVICI

„Un om liber acționează întotdeauna cu bună credință și nu recurge la viclenie”. – **Baruch Spinoza**

A fi viclean înseamnă a fi perfid, ipocrit, fals. Vicleniei, mamă îi este răutatea, perversitatea, tată îi este orgoliul, surori – invidia, prefăcătoria, răzbunarea, clevetirea, bârfa, obrăznicia, defăimarea, ura. Ca multor alte păcate, vicleniei îi prieste întunericul vieții. Lumina o incomodează.

Omul viclean are în sânge o șiretenie pe care și-o dezvoltă în timp. Unii o confundă cu istețimea. Or, a fi isteț înseamnă a înțelege lucrurile cu o oarecare mai mare ușurință față de alții. Omul isteț poate folosi această calitate a sa pentru a rezolva problemele mai bine și mai iute, dar nu și a se preta la înșelăciune. În Scripturi, viclenia se definește în două cuvinte: „iscusită înșelătoare”, iar omul în spiritul căruia nu există viclenie, este binecuvântat. Omul viclean este o rușine pentru societate, deoarece viclenia, fie ea practică de un om deștept, fie de unul prost, este folosită într-un scop rău. Este o atitudine înșelătoare, de neadevăr, specifică celor care caută să profite de pe urma celor de lângă ei. Acest comportament este practicat și de cei care caută să pară celorlalți, mai buni decât sunt și, culmea, reușesc de multe ori.

Viclenia este condamnată de Mântuitorul Iisus Hristos, când îi muștră pe farisei, zicând: „Voi, fariseilor, curățiți partea din afară a paharului și a blidului, dar lăuntru vostru este plin de răpire și de viclenie” (Luca 11, 39). Viclenia se ascunde în inima omului, pe care o întinează, precum „Vicleniile... ies dinăuntru și spurcă pe om” (Marcu 7, 22-23).

Cunoaștem, tot din Scripturi, viclenia diavolului care i-a scos pe Adam și Eva din rai, făcându-i să creadă că Dumnezeu le-a ascuns adevărul, iar diavolul, în chip de șarpe, le-a vrut binele. Viclenia nu ar fi avut putere asupra omului, dacă acesta s-ar fi încrezut în cuvântul lui Dumnezeu și ar fi cercetat mai atent pe cel care, pe ascuns, a vorbit potrivit lui Dumnezeu. Șarpele, însă, era cel mai șiret dintre toate fiarele de pe pământ. Și a

zis șarpele, către femeie: „Dumnezeu a zis El, oare, să nu mâncați roade din orice pom din rai?” Iar femeia a zis, către șarpe: „Roade din pomii raiului putem să mâncăm; numai din rodul pomului celui din mijlocul raiului ne-a zis Dumnezeu: Să nu mâncați din el, nici să vă atingeți de el, ca să nu muriți!” Atunci, șarpele a zis, către femeie: „Nu, nu veți muri! Dar Dumnezeu știe că, în ziua în care veți mânca din el, vi se vor deschide ochii și veți fi ca Dumnezeu, cunoscând binele și răul”. Și femeia, socotind ca rodul pomului este bun de mâncat și plăcut ochilor la vedere, „a luat din el și a mâncat și a dat bărbatului său și a mâncat și el” (Facerea 3, 1-6). Pentru aceasta, Biblia ne spune: „Îmbrăcați-vă cu toată armătura lui Dumnezeu, ca să puteți ține piept împotriva uneltirilor diavolului”. Iar Sfântul Apostol Ioan ne îndeamnă, zicând: „Iubiților, nu dați crezare oricărui duh, ci cercăți duhurile dacă sunt de la Dumnezeu, fiindcă mulți proroci mincinoși au ieșit în lume”.

Cinstea și bunătatea, de asemeni - cunoașterea unui om nu-l vor lăsa niciodată să alunece în capcana înșelătoriei.

Falsa bunătate este cel mai mare semn al vicleniei. Astfel, mai de folos este un prieten aspru și sincer, decât un străin lingușitor, precum spune înțeleptul Solomon: „De bună credință sunt rănilor pricinuite de un prieten, iar sărutările celui ce te urăște sunt viclenie”.

În fața unei situații care cere urgentă atitudine, prostul sau mediocrul va folosi viclenia, omul înțelept va folosi inteligența și cunoștințele sale și se va dovedi a fi un om virtuos. De cei proști și răi ne mai putem feri singuri, dar de cei vicleni este mai greu, de aceea avem nevoie de ajutorul Divinității care ne deschide mințile pentru a putea deosebi pe cei înțelepți cu sfaturile lor bune, de cei vicleni care ne pot înșela.

Viclenia implicând săvârșirea răului sub chipul binelui, o face mai vrednică de pedeapsă decât săvârșirea vădită a răului. De aceea, „Dumnezeu nu iartă viclenia, pe ucigaș și pe viclean îl urăște”. Viclenia întunecă mintea, schimonosește inima, cultivă nedreptatea, ucide sufletele; anulează sentimentele de dragoste, bucurie, creează stări de neliniște.

Poetul, jurnalistul, aristocratul, romancierul și eseistul francez, aviator căzut pe frontul antifascist Antoine de Saint Exupery (1900-1944), a exprimat sugestiv această idee: „Este cineva în mine cu care trebuie să mă lupt pentru a putea crește”.

Cu câțiva ani în urmă am scris eseul „Vicleniei îi plac întunecimile vieții”, în care relatam și despre șmecheria, definită ca abilitatea omului șmecher, considerată de către unii a fi sinonimă cu escrocheria, șiretlicul, dibăcia, viclesugul, înșelătoria, fraudă, șarlatania, hoția, dar și cu viclenia. Șmecherul, adică vicleanul, spuneam, se orientează cu pricepere în orice situație, trăgând foloase. Învățând șmecheria din familie sau de la prieteni mai în vârstă și mai experimentați, el se maturizează, profită de neatenția și îngăduința celor din jur și dobândește rangul superior al vicleniei. Prefăcătoria îl însoțește pretutindeni. Omul, de-acum înrăit, știe să se prefacă, se

arată ca om bun, pentru a-i înșela pe ceilalți, a le obține încrederea. Scopul este cel al dobândirii supremației. Mai aminteam în acel eseu de prozatorul român Nicolae Filimon (1819-1865), renumit pentru crearea personajul Dinu Păturică, eroul primului roman realist românesc, care scria la vremea sa că „*aceste vulpi cu două picioare, care întrec în ipocrizie și vicleșug pe cele cu patru picioare din fabulele lui Esop și La Fontaine, petrec împreună cu servitorii cei îmbătrâniți în păcate de tot felul, îi studiază cu cea mai mare atenție, încât ei știu foarte bine cum se fură cloșca de pe ouă fără ca acesta să cârâie*”. Și mai scria prozatorul că „*nimic nu este mai periculos pentru un stat ce voiește a se reorganiza, decât a da frânele guvernului în mâinile unor oameni vicleni*” (păturici i-aș numi eu!).

Viclenia depistată tardiv de către cel înșelat provoacă dezgust, întrucât nu i se poate acorda iertare unui nemernic. El trebuie pedepsit, fiindcă a comis un act ilegal făcut printr-un lanț de acceptabilități ilegale. Vicleanul știe mai bine ca oricare altul să iasă din încurcături, experimentele pe care le-a făcut l-au transformat într-un om versat și este greu de doborât, fiindcă el s-a „*rafinat*” întru viclenie, a devenit sau este pe cale de devenire, „*regele*” viclenilor. Nerușinarea cu care se minte astăzi este o formă de viclenie cu care omul modern își maschează propriile eșecuri și slăbiciuni. Nimic nu este mai cutremurător decât strigătul omului viclean, sigur pe el care, conștient în sinea sa de ilegalitățile făcute, vrea să scape de ele, să arate lumii că este un om puternic și nimic nu-l poate doborâ. Sub masca falsei bunătăți, falsei omenii, cel viclean caută să-i îmbrobodească pe susținătorii lui cu diverse minciuni, promisiuni. Tupeistul viclean consideră viclenia drept inteligență. El se crede cel mai deștept, el este totul și celălalt – nimic pentru el! Pentru acest fapt încearcă să-l „*îngroape*”. Falsa lui bunătate este cea mai mare ipocrizie și semn al vicleniei. Folosește tactica apărării mobilizând oamenii din jurul său, arătându-și astfel puterea și faptul că are mulți susținători, pentru a intimida justiția și a impresiona străinătatea, iar prin discursurile sale triumfaliste să poată deturna atenția de la eșecurile guvernării sale. Scopul său prim este, repet, de a-și îngropa ilegalitățile, pentru care practică o întreagă jonglerie! Conducerea sa duce la ruperea țării în două.

Oameni curajoși vor dori să-l pedepsească pe viclean, dar nici atunci acesta nu va avea tăria de a spune adevărul, a-și recunoaște vinovăția, a-și cere iertare. „*Vulpoiul, spunea cineva, se pricepe foarte bine să explice de ce are o găină în gură și ce bine tocmai se pregătea să îi facă. Și când are o cât de mică reușită, își dezvăluie de îndată cruzimea și spiritul său batjocoritor*”.

Ca o consecință a politicii viclene, oamenii buni sunt primii trădați, primii oprimați. Credința, adevărul și dragostea sunt perfid eliminate din viața oamenilor cinstiți. Ce înseamnă dragostea ca adevăr simțim cu toții atunci când ne dorim pe cineva lângă noi din tot sufletul și cea persoana pare a se juca cu sentimentele noastre. Ar trebui să învățăm să iubim această lume în care trăim, să fim din ce în ce mai buni și mai generoși. Cât timp vom

amâna această intenție?

Adevărul este că celui căruia îi place gândirea cuiva, acțiunea sa, îi dăruiește timpul său, caută soluții salvatoare, deși ele par greu de găsit. Dar purtând în ele adevărul, în cele din urmă trebuie să iasă la iveală. Dragostea de adevăr învinge greutățile. Și mai mult decât toate, ea este sinceră și dreaptă. Iar în sinceritate nu există viclenie ori falsitate. Oamenii adevărați, prietenii adevărați iubitori ai adevărului, ai patriei în care trăiesc, îi simți vibrând alături de tine. A accepta a merge pe calea minciunii, a falsității înseamnă a-ți distruge ființa, țara, neamul din care provii.

Istoria cunoaște un personaj din vremea renașterii italiene, personaj greu de clasificat, Niccolo Machiavelli, (1469-1527), diplomat, istoric, filozof, dar și cel mai cinic gânditor (se spune) al timpului său, un om care a eșuat în tot ceea ce a întreprins, dar a avut o inteligență scilpitoare, „*a fost un patriot înflăcărat de un nobil ideal, pentru el patria era cea care determina și viața individuală și moralitatea*”, consemnează scriitorul, istoricul și filozoful american Will Durant (1885-1981). Filozofia sa a fost prin excelență o filozofie politică. Sesizând că evenimentele din istorie se repetă cu regularitate, de asemenea și fenomenele de ascensiune și decadență ale civilizațiilor și statelor, ajunsese la concluzia că „*virtutea produce pace, pacea produce repaus, iar repausul, dezordine; dezordinea atrage ruina; ordinea se naște din dezordine, virtutea din ordine, iar gloria și bogăția din virtute*”. „*Întrucât toți oamenii, în opinia lui, prin natura lor sunt lacomi, mincinoși, certăreți, cruzi și corupți*”, sfătuia a se ține seama de aceste defecte la întocmirea legilor. „*Nimic nu este mai normal și mai des întâlnit decât dorința de a dobândi, iar oamenii nu ratează nici un prilej pentru a-și satisface această dorință și vor fi atunci mai degrabă lăudați decât blamați*”.

Machiavelli disprețuia societățile disciplinate și pașnice, iar virtuțile pe care le admira duceau la formarea unor state puternice și războinice, și a unor dictatori capabili să asasineze populații întregi pentru a impune conformismul lor, sau să facă să sângereze o planetă pentru a-și extinde imperiul. Cât de rațională sau falsă era admirația sa? El nu cunoștea că buna înțelegere se construiește, ci nu se biruiește?

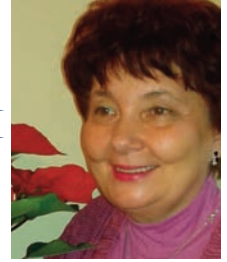
Era Machiavelli viclean când declara că cel care deține puterea poate să acționeze prudent și precaut sau năvalnic, însă dacă vremurile și împrejurările se schimbă este destinat să-și schimbe linia de acțiune cu riscul eșecului? Era Machiavelli sincer și bine intenționat, sau cinic pentru că urmarea și relata realitatea în felul lui?

Da, este adevărat că politica trebuie să fie flexibilă, că trebuie să aibă în vedere realitatea vieții, dar, să nu trădeze interesele țării respective, dragostea de patrie și grija pentru viața oamenilor de pe această planetă.

După Oscar Wilde, cinicul cunoaște prețul tuturor lucrurilor, dar nu le cunoaște valoarea. Ca atare nu le poate ierarhiza.

POEME

Carmen Georgeta POPESCU

Lacrimă de poet

*Nu plânge, omule, soptesc
cei ce aleargă lângă tine tot mai rar;
li-s pleoapele străpunse de nesomn
și buzele au urmele de vise
rămase niște gări în calendar.*

*Și ei au fost poeții, trubadurii
sfâșietorului drumeag înspre iubire,
au fost și ziditorii, ca și tine,
aparii blânzi cărând lumina-n palmă
ca pe-o ofrandă plămădită din simțire.*

*Nu plânge și nu întreba de soare
în țări în care oamenii doar îndulcesc
cu mersul lor pe sîrmă și spre stele
potecile umbrite, nstrăinate
de dorul lor de tot ce-i omenesc.*

*Alină-i cu privirea înmuiată
în visul care vrea la toate-un nume,
deschide înc-o dată cartea sfântă
și-aprinde-le curajul să asculte
cum împăcarea se așază peste lume.*

Sunt toate-aici

*Nu poți pleca din tine, ca și cum
nu s-a-ntâmpat nimic în rătăcire,
rămasele-ntrebări îți construiesc
cărarea șerpuiindă, ca un fum,
spre întuneric ori spre nemurire.*

*Cu cele câteva răspunsuri
cu greu acoperi foamea de-nțeleș,
și nu poți umple golul de iubire
cerșind căldură unor versuri
pe care nici măcar nu le-ai ales.*

*La ce visezi, când însuși tu ești visul
din care ai pornit să te creezi?
Un vis ce luminează promisiunea
cărării înapoi spre paradisul
de care tot mai mult te-ndepărtezi.*

*Unde te duci? Pe cine cauți?
Sunt toate-aici, în magica celulă
ce-și pune sufletul și trupul într-un
gând,
ești singurul ce poartă-n el formula
cu care să renaști dintr-un cuvânt.*

Spre ziua care vine

*N-am numărat zăpezile nîcînd,
deși le-am vrut și le-am urât la fel,
mi s-au părut vremelnice sau, poate,
n-am înțeles cum de rămân în noi
când tremurând ne transformăm în
ape.*

*Oricât de sus aș năzui cu visul,
tot puful pădăiei voi iubi
și iarba îmbrăcată-n haină nouă,
aceste lacrimi îngropate în pământ
ce-adună soarele în bob de rouă.*

Sete

*Iubitule, ne curge lumina
și timpul e parcă un joc,
de vrei, nu mă duc la culcare
și-mi scriu pe o lacrimă vina
c-am pus amintiri la un loc
și-am ars fără vrere-o chemare.*

*Mă doare și nici nu mai știu
prin câte-asfințituri uitate
mai caut licurici și mirări,
nici despre pustiu nu mai știu,
câci jar sunt, cu ochi de agate,
și nasc la răscruci căutări.*

*Sunt șoapta pământului cald
ce-mi ține de veacuri de sete,
o sete amară de casă,
o sete hoinară de-nalt,
o sete făcută să-mbete
tăcerea adâncului salt.*

Vin zorii

*Vin zorii peste mine să-mi amintesc de anii
sorbiți pe îndelete, să pot cunoaște rost,
ori preschumbați în fuga ce zgâlțâie castanii
și-mi pun pe masă versul ce mă hrănește-
n post.*

*Vin zorii și mă cheamă să șterg din mine
norii
zidiți de întrebare, trădați de noi trăiri,
și-n gând mă umilește doar neputința mării
de-a fi un leac acelor ce nu au amintiri.*

*Îngenunchez în frigul care-mi trezește viața
în templul așteptării gătit pentru botez,
și-mi pun ofrandă dorul pe lepedea de
gheață,
să-mi țin în mâini și viața, și neschimbatul
crez.*

Zburăm

*Oglinda în care ne ascundem gândul
ne spune că trăim cumva
cu un pas în urma timpului,
călători între un cer nepătruns
și mirosul arhicunoscut al pământului.*

*Trăim puțin, din noi hrănim vecii
cu întrebări ce mor într-un apus
și cu răspunsuri ce se joacă peste umbre,
ne ondulăm speranța după forma zilei
căzând subit și renăscând treptat,
și totuși îndrăznim să scriem poezii
pentru un mâine parcă botezat
cu-nveninatele predicții sumbre.*

*Zburăm ! E strigătul curat
ce urcă-n fața ușii brusca deschise,
se umple cerul de surâsul din priviri
și de cuvintele anume zise,
cu-ntreaga fire ne legăm vecini
și numai păsările se mai miră
c-avem pe lângă aripi
rădăcini.*

FILOZOFIA ȘI ȘTIINȚA SUB SEMNU UNITĂȚII

Dragoș NICULESCU

Continuare din numărul 135

2.5.1. Unitatea artelor, inclusă unității lumii.

Inclusă unității lumii, există și o unitate a artelor, a celor, conform lui **T. Munro**, peste o sută de tipuri de artă. În fiecare artă este o împlinire și o neîmplinire, care impune necesitatea celorlalte arte. Cu toate marile diferențe care există între variatele tipuri de artă, toate au ceva comun, care le unește într-un sistem sau subsistem, ce se deosebește de celelalte subsisteme ale culturii. Și această dimensiune comună tuturor artelor, fără de care nici una dintre ele nu-și justifică menirea, este, așa cum susținea atât de fervent **T. Vianu**, valoarea estetică. Fără reușita atingerii acestui deziderat suprem esențial, artele nu-și pot concretiza posibilitatea de a cunoaște și de a comunica ceva prin alte mijloace decât cele caracteristice științei. Pe de altă parte, un aspect deosebit de important este cel legat de aceleași legi ale unității și complementarității existente și între artă și știință, prezente în cadrul proceselor de integrare, aspect pe care îl surprindea **J. P. Fowles** atunci când spunea că adevărata știință este artă și adevărata artă este știință. Cu toate diferențele dintre știință și artă, referitoare la scopurile, metodele și limbajul pe care le folosesc, construite pe principii aparent antitetice: obiectiv – subiectiv, general – particular, rațional – emoțional, luciditate – vrajă, tranzitiv – reflexiv, conceptual – contextual, denotativ – conotativ, precis – ambiguu, noțional – sugestiv, predictibil – nepredictibil, cele două moduri de abordare a lumii nu sunt chiar atât de diferite cum s-ar părea la prima vedere. Orice operă de artă conține în ea și o cantitate de știință. $\frac{1+\sqrt{5}}{2}$ la Leonardo Da Vinci, care vorbea de știința picturii, de exemplul proporțiilor, al numărului de aur, care conferă valoare estetică

multor opere de artă, la dramaturgia lui Shakespeare, care cuprinde cunoștințe de psihiatrie, sau la poezia lui Eminescu, care este plină de cunoștințe de istorie și cosmologie, arcul ar putea trece sau s-ar putea închide cu exemplul unor literați, precum **Thomas Mann**, **J.A. Cronin** și **A. Huxley**, care au abordat în opera lor aspecte științifice extrem de subtile și de interesante. Acest arc vorbește despre unitatea axiologic – gnoseologic, despre necesitate unei profunde cunoașteri a realității în edificarea unei opere de artă. În celălalt sens, **A. Einstein** a văzut creația științifică plină de poezie, **H. Poincaré** a subliniat importanța simțului estetic în matematică, iar **P. Dirac** a vorbit de o armonie a ecuațiilor. Unele științe, de pildă semiotica și estetica, se ocupă chiar de studiul operelor de artă. **B. Croce** consideră estetica drept o știință a expresiei. Studiind arta cu mijloacele științei, mulți cercetători au remarcat că valoarea estetică depinde de ordinea, ritmul, rima și simetria pe care le cuprind operele de artă. **E. A. Poe** spunea că plăcerea pe care o produce o operă de artă e proporțională cu ordinea. **G. D. Birkhoff** (1956) a semnalat că plăcerea (M) este proporțională cu raportul dintre ordine (O) și complexitate, adică $\frac{M}{C}$ iar **A. Moles** a explicat că valoarea estetică depinde de raportul dintre informație și redundanță. Cu cât conține mai multă informație sau mai multă redundanță, cu atât opera artistică e mai plăcută, mai originală sau mai banală. S-a apelat la ajutorul matematicii și mai ales al teoriei informației în studiul operelor de artă. Așa a luat naștere estetica informației (**Bense**, 1965). Pe de altă parte, unele științe, cum sunt hermeneutica, euristica și chiar medicina, sunt considerate în același timp și arte. Hermeneutica este socotită ca artă a descifrării și clarificării. Euristica, deși de ea se ocupă matematicieni și psihologi, este văzută ca o artă a descoperirii, iar **P. Brînzeu** vorbește de arta diagnosticului medical etc. „Dacă orice operă de artă conține în ea o anumită cantitate de știință, și creațiile științifice utilizează tot mai des mijloace artistice, scheme, desene și diapozitive, care le fac mult mai ușor de înțeles, iar produsele tehnice devin din ce în ce mai estetice, conținând, pe lângă știință, și elemente artistice care îmbogățesc și înfrumusețază viața omului modern (**A. Restian**)”.

2.5.2. Unitatea culturii.

În finalul capitolului dedicat Integronicii, subliniem aspectul legat de unitatea culturii, prin prisma dihotomiei cultură științifică – o cultură artistică, cât și aspectul unității cunoașterii, prin

→ Continuare în pag. 13

Gustave Flaubert sau superba conjuncție dintre document și măiestria artistică

George PETROVAI

Continuare din numărul trecut

Subiectul romanului *Doamna Bovary* i-a fost sugerat lui Flaubert de o întâmplare reală petrecută în

împrejurimile orașului Rouen și care făcuse multă vâlvă prin partea locului. Eroina acestei întâmplări dramatice este Deplhine Delamare, soția unui medic, care ajunge să se simtă din ce în ce mai dezgustată de de viața anostă dusă alături de un soț mărginit. Fire visătoare, Delphine își caută refugiul și echilibrul sufletesc în cărți sentimental-romantice, care însă nu fac altceva decât să-i accentueze dezechilibrul sufletesc. Și cum nu-și găsește liniștea sufletească nici după nașterea fetiței, Delphine mușcă din mărul otrăvit al adulterului și devine amanta proprietarului unui domeniu din apropiere, apoi al unui practicant din biroul unui notar.

Lesne de înțeles că Flaubert a schimbat numele protagoniștilor (eroina principală devine Emma Bovary, proprietarul este botezat Rodolphe Boulanger, iar practicantul Léon) și că a eliminat amănuntele lipsite de importanță pentru economia romanului. Însă a păstrat foarte multe din datele reale, acestea regăsindu-se întocmai în carte: plictiseala și libertinajul Delphinei, ruina financiară a familiei provocată de cheltuielile ei nesăbuite, disperarea de care va fi cuprinsă atunci când vor eșua toate încercările ei de-a procura banii necesari pentru acoperirea datoriilor presante și în final sinuciderea prin otrăvire. E clar că golurile au fost magistral umplute de către fantezia autorului și că multe din personajele romanului reproduc persoane reale: doctorul Larivière întruchipează frumoasele trăsături umane și profesionale ale tatălui său (fusesse chirurg șef la spitalul din Rouen), pe când Charles Bovary îl reproduce pe doctorul Delamare până și în ceea ce privește trăsăturile lui morale: greoi și mărginit, însă cinstit și cumsecade. Până și sfârșitul lui Bovary este aidoma cu cel al lui Delmare: iubindu-

și soția până la adorație, el nu supraviețuiește mult acesteia, îndeosebi după ce descoperă scrisorile ce i-au fost adresate de către amanți.

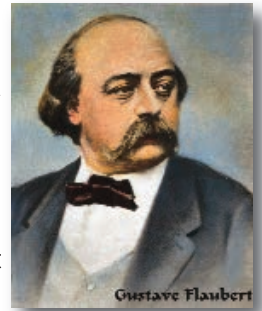
Apar și alte personaje, căci Flaubert nu poate rezista ispitei de a-i ironiza atât pe liberali, cât și pe conservatori: pe liberali în persoana farmacistului Homais, iar pe conservatori în cea a marchizului de Vaubyessard.

„Madame Bovary c'est moi”, obișnuia să afirme scriitorul. Într-adevăr, cartea și eroina preiau nu doar inadaptabilitatea pretimpurie a adolescentului Flaubert, ci și o bună parte din disprețul acestuia față de religie, politică și afaceri bănești. De altminteri, cele câteva pasaje neortodoxe vizavi de biserică și credință, i-au adus lui Flaubert nu tu laude și elogi pentru monumentul literar ridicat, ci un nedem proces după publicarea primelor fragmente din roman, el fiind trimis în judecată de către procurorul general imperial sub acuzația de „otrăvitor al moravurilor”. Din fericire a fost achitat, ceea ce – câteva luni mai târziu – nu se va repeta și cu Baudelaire, acesta ajungând efectiv în fața judecătorilor pentru volumul *Florile răului*...

Chiar dacă visul Emmei cu cavaleri și saloane fastuoase are toate conotațiile unui romantism fad, totuși el, la fel ca gestul fatal al sinuciderii, se constituie într-un act de protest împotriva meschinăriei burgheze din jur. Este, de altfel, singurul vis pe care și-l permite acest formidabil părinte al realismului critic, însă un vis în egală măsură tragic și plin de învățăminte, mai exact un avertisment pentru cei care voluntar ori involuntar slăbesc legăturile cu realitatea. Și cu toate acestea, ca o dreaptă compensație în fața agresiunii urâtului și searbădului din lumea ce ne înconjură, nici cei mai realiști dintre semenii noștri nu se pot înfrâna să viseze cu ochii deschiși. Căci visarea nu înseamnă doar o componentă a vieții așa cum ne-o dorim cu toții. Ea înseamnă drumul spre artă, iar prin artă spre Adevăr și Frumusețe!

Romanul *Salammbô* la rândul lui întrunește toate însușirile cerute de o capodoperă. Pasiunea lui Flaubert pentru istorie datează încă din copilărie, însă se știe cu certitudine că pentru elaborarea acestui tulburător roman, scriitorul s-a documentat temeinic mai ales în decursul celei de-a doua călătorii de aproximativ două luni, efectuată în nordul Africii.

Acțiunea romanului este plasată între cele două războaie punico-romane, și ea se axează pe confruntarea

dintre Cartagina și mercenarii aflați în solda acestei cetăți feniciene. După cum justă afirmă Vera Călin, romanul se vadește a fi „un roman istoric cu trăsături epopeice, atitudini arheologice și sugestii mitice”. De fapt ce este *Salammbô*: un roman arheologic, un roman parnasian sau mai degrabă o carte seducătoare, ce conține surprinzătoare formule romanești moderne? Greu de dat un răspuns categoric. Cert este că romanul captivează nu doar prin descrierile vestimentare, de interioare, tradiții și credințe păgâne, poate nu întotdeauna riguros științifice, însă mereu cuceritoare prin meșteșugul înfățișării lor, cât mai ales prin măiestria concentrărilor temporale și prin capacitatea autorului de a sintetiza în câteva fraze fapte și stări desfășurate pe lungi intervale de timp. Iată, bunăoară, cutremurătorul episod al mercenarilor prinși de Hamilcar, tatăl lui Hannibal, în capcana numită Valea Securii, acesta fiind totodată titlul unuia dintre capitolele cărții. Înnebuniți de foame în acest „crescendo al ororii” (Vera Călin), mercenarii ajung să se dedea la înfiorătoare acte de canibalism.

Salammbô este în același timp romanul dragostei aparte dintre cei doi protagoniști investiți de autor cu sensuri simbolice: Salammbô, fiica lui Hamilcar,

→ Continuare din pag. 11

prisma raportului unitar dintre componenta rațională și componenta afectivă a existenței și funcționării spiritului uman. Am văzut că, deși între cele două tipuri de culturi există deosebiri indiscutabile, arta și știința se află totuși într-o corelație directă. Metodologia cercetării științifice a reprezentat un subiect de predilecție pentru filozofi (**Descartes, Bachelard, Popper, Blaga**), iar Heidegger a pledat chiar pentru statutul științific al filozofiei, în sensul depășirii speculațiilor în favoarea raportării filozofice la experiențele științelor naturii. Așa cum a susținut Lucian Blaga, în sensul oferirii unei viziuni totalizatoare asupra lumii, în care experimentul, preamărit de pozitiviști, nu reprezintă totuși decât un aspect izolat, chiar dacă nu oferă soluții concrete, așa cum face știința, filozofia oferă coordonatele de referință, în care soluțiile concrete, oferite de știință, pot fi comparate, apreciate, evaluate. Filozofia și-a însușit tot mai mult descoperirile științei, deoarece ea nu mai poate dezbate problemele epistemologiei fără a face apel la descoperirile fizicii și matematicii. În consecință, filozofia științei s-a dezvoltat foarte mult, pentru că atât știința, cât și filozofia răspund unor nevoi complementare. În privința unității cunoașterii, discuția se poartă în jurul celor două forme de relaționare cu universul care ne înconjoară și căruia îi aparținem – percepția și rațiunea. Deși au existat

întruchipează un principiu sacru, pe când barbarul Mâtho este asociat cu cumplitul zeu Moloh. Cum, dar, să se împlinescă dragostea dintre două principii antipodale? Și astfel Flaubert ni-i prezintă pe Salammbô și Mâtho, aidoma altor personaje ale sale, ca pe niște înfrânți...

Pentru că în studiul de față nu mi-am propus o cercetare amănunțită a operei lui Gustave Flaubert, ci doar trasarea principalelor repere de abordare și asimilare, rămâne să spun câteva cuvinte despre celelalte cărți ale sale. *Ispitirea sfântului Anton* (1849) reprezintă o înlănțuire de viziuni deopotrivă terifiante și grotești, care amintesc de halucinațiile lui Bosch și de *Capriciile* lui Goya. Cele trei povestiri apărute în 1877 constituie o sinteză a modalităților de exprimare flaubertiene. Astfel, *Legenda sfântului Iulian* reactualizează înclinația autorului spre halucinant, pe când *Herodiada* ne prezintă Iudeea aflată sub ocupație romană, cu frecvențele sale puseuri de cruzime și violență. Cât privește *Bouvard și Pécuchet*, romanul neterminat din pricina trecerii lui Flaubert în eternitate, el ne prezintă – este de părere aceeași Vera Călin – obsesia prostiei obiectivată într-un șir de aventuri spirituale trăite de doi copîști.

curente care și-au însușit și promovat unilateral, reducăționist cele două condiții de raportare la existent, precum senzualismul și raționalismul, explicarea completă a procesului de cunoaștere se face prin dubla adopție, complementară a celor două izvoare, după cum le denumea Blaga, cunoașterea paradisiacă, bazată pe datele sensibile și pe interpretări simple, și cunoașterea luciferică, care se distanțează de obiect, problematizează și caută să descopere semnificațiile, misterele care se ascund în spatele obiectului, izvoare care ar avea o importanță egală, pentru că omul nu poate primi informații fără să ia o decizie și nu poate lua deciziile necesare fără a primi informații. Orice activitate umană presupune o succesiune de procese informațional-decizionale. Spre deosebire de Im. Kant, care considera cunoașterea științifică cu precădere a expresie a lumii sensibile, L. Blaga consideră cunoașterea științifică bazată pe ipoteze și teorii, o cunoaștere luciferică. Tocmai de aceea știința este scuzată de multe ori că se depărtează de realitate. Despre fizica teoretică se spune că este ceea ce credem noi despre realitate și nu realitatea ca atare, deși nu trebuie ignorat faptul că tocmai plecând de la ipoteze și teorii, fizicienii au reușit să descopere de multe ori realitatea concretă. Referitor la funcția cognitivă a sistemului nervos, percepția nu poate fi despărțită de gândire, memorie și limbaj, care ar realiza un fel de integrare cognitivă.

Ecourile unei mari iubiri: Lucian Blaga et sa derniere musé

Rodica BRAD

Cartea universitarei Anca Sîrghie *Lucian Blaga et sa derniere muse* apărută în limba franceză la Editura Techo Media în anul 2020, (după ce versiunea originală, în limba română, cu cinci ani înainte luase Premiul „Octavian Goga” al Uniunii Scriitorilor din România, filiala

Sibiu), continuă seria cercetărilor valorosului critic și istoric literar, activ și fertil în planul prezenței academice actuale. Afirmatia mea apreciativă este susținută de o activitate profesională prestigioasă, desfășurată continuu, de-a lungul a 51 de ani, a doamnei conferențiar Anca Sîrghie. Mai bine de un deceniu, respectiv între 1995 și 2007, a activat intens și rodnic în cadrul Universității „Lucian Blaga” din Sibiu a cărei titulară a fost, redactând 11 cursuri pentru studenți, organizând sesiuni științifice, inițind o publicație academică pe care a coordonat-o în cele 20 volume apărute într-o primă serie a ei. Ani buni a predat și la Universitatea de Artă Teatrală din Târgu Mureș și, mai bine de un deceniu, la Universitatea „Alma Mater” din Sibiu. A ținut cursuri și conferințe în Franța la Universitatea „Michel de Montaigne” din Bordeaux, Franța, și a participat la manifestări științifice internaționale precum Universitatea Humboldt din Berlin (1999), Harvard SUA 2007) Helsinki (2010), Ankara (2012), Zaragoza (2019).

Întemeietoare în 31 ianuarie 1990 a Ligii Culturale „România -Franța”, activă până astăzi la Sibiu, Anca Sîrghie este membră a Uniunii Scriitorilor din România și a Uniunii Jurnaliștilor Profesioniști, a Academiei Româno-Americane-ARA și a Academiei Australiano-Române de la Sydney. De asemenea, Domnia-sa este cunoscută ca un interlocutor cu totul special al literaturii și culturii române în dialogul său cu diaspora română din America de Nord, implicare ce i-a atras reputația de ambasadoare a literaturii române în străinătate. Autoare a unor exegeze asupra

operei poetilor români Mihai Eminescu, Lucian Blaga și Radu Stanca, restituind în integritate creația publicistului Nicolae Cristea (are în lucru o a cincea carte din acest proiect), dar și a unor gânditori precum Noica sau Cioran, Anca Sîrghie surprinde de data aceasta printr-o lucrare memorialistică și istorico-literară interesantă ce proiectează noi lumini asupra biografiei și creației marelui poet- filosof Lucian Blaga.

Această carte intitulată „Lucian Blaga și ultima sa muză” continuă seria studiilor despre Blaga, dar și pe cea a lucrărilor memorialistice asupra vieții poetului transilvănean care se declara cu modestie a fi „fratele mai mic al lui Eminescu”. Cartea Ancăi Sîrghie este rodul pasiunii autoarei pentru viața și opera lui Blaga care a însemnat, de-a lungul anilor, participări la conferințe și colocvii ocazionate de opera poetului de la Lancrăm, atât la Cluj-Napoca, Alba Iulia, Sebeș și Sibiu, cât și în America, la San Francisco, Denver și Cleveland în SUA sau la Windsor, Hamilton și Montreal în Canada. Adesea am citit articolele doamnei profesor Anca Sîrghie în publicații pe care le potentează actualmente această carte de memorii sui generis concepută ca omagiu adus lui Blaga prin mărturiile directe ale ultimei sale muze, seducătoarea Elena Daniello. Medic stomatolog cunoscut în Cluj, aceasta i-a inspirat poetului o iubire târzie, dar extrem de benefică pentru creația poetică, filosofică și de traducător a lui Blaga.

Cartea este însoțită de o prefață a profesorului universitar Ovidiu Drimba, singurul asistent pe care Blaga l-a titularizat la catedra sa din Universitatea clujeană. Intitulată *Cum am făcut cunoștință cu Elena Daniello. Mărturii*. Această prefață evocă mediul intelectual frecventat de autor la vremea studenției sale clujene. Mai precis, e vorba de perioada în care intelectualitatea clujeană s-a mutat la Sibiu, în împrejurările dramatice ale refugiului Universității „Regele Ferdinand I” din Cluj în orașul de pe Cibin. Studentul Drimba a cunoscut-o personal pe doamna Daniello, soția universitarului clujean Leon Daniello, prin intermediul familiei Gavrilă (al cărei fiu, Mihai, va fi și primul dintre soții lui Dorli Blaga). În paranteză fie spus, la vremea aceea, respectiv în anii 1950-1961, Ovidiu Drimba nu avea cum să fie la curent cu relația de dragoste dintre această doamnă și marele poet. Va afla mult mai târziu despre ea, prin intermediul doamnei Sîrghie, în compania căreia va vizita casa din Gura Râului, unde Blaga scrisese elegia „Bocca del Rio” și atâtea alte versuri memorabile. Se știe că Gura Râului era paradisul terestru și refugiul poetului în anii grei ai ultimei decade de viață, când șeful catedrei

de Filosofia culturii fusese exclus din Universitate, poetul și filozoful erau interziși, prietenii de altădată nu-l mai salutau pe stradă, foștii admiratori îl stigmatizau în pamflete. Așa a și murit în 1961 Lucian Blaga, ca poet interzis.

Evocarea doamnei Elena Daniello este făcută de Ovidiu Drimba în termenii următori: „Mi-o amintesc foarte precis pe această doamnă frumoasă și distinsă din Cluj pentru că Elena Daniello nu era doar o profesionistă de marcă a orașului -medic dentist- ci și o femeie foarte drăguță. În plus, ea nu își dădea aere de mare doamnă, lucru care ar fi putut ține pe oricine la distanță.” (p. 11) În același „Cuvânt înainte”, Ovidiu Drimba precizează și termenii relației cu Blaga, care i-a fost profesor și mentor, devenindu-i ulterior naș de cununie. Autorul mai notează și faptul că femeile dornice de glorie căutau asiduu compania poetului la acea vreme, indiferent de ostilitatea autorităților comuniste. Despre iubirile lui Blaga consemnate de Zenovie Cârługea în cartea „Solstițiul Sânzienelor” vorbește ultima frază a „Cuvântului înainte”: „Povestile celor cinci muze ale lui Lucian Blaga, de la Cornelia și Domnița până la Eugenia, Coca și Elena Daniello s-au bazat pe o iubire completă în care sentimentul s-a împlinit în inspirație.” (p. 13)

Aventura scrierii acestei cărți a început în anul 1996 la una dintre edițiile colocviilor clujene. Prezentând o lucrare despre Blaga, autoarea a incitat „prin inteligență și buna cunoaștere a temei” un personaj cu totul minunat prezent în sală. Era doamna Elena Daniello care, printr-un uimitor și plin de consecințe declic, a decis să-i vorbească autoarei cărți despre relația sa secretă de dragoste cu marele poet Lucian Blaga. O prietenie sui generis se naște între cele două doamne care va sta la baza prezentei cărți. Ele se vor căuta reciproc, se vor vizita, vor descinde împreună la Sibiu și apoi la Gura Râului în lungul răstimp deschis în anul 1996 de acest prim contact până în 2010, anul morții doamnei Daniello. Concepută măiestrit, cartea este un dialog pe paliere, organizat în trei părți distincte. Din întrevederile lor se vor țese primele două paliere ale cărții, care sunt rodul propriu-zis al întâlnirilor și cuprind scene, dialoguri, personaje și întâmplări din ultima decadă a vieții lui Blaga, cea mai sumbră, a „obsedantului deceniu”, cum i s-a spus în literatură. Situația aceea politică dușmănoasă îl determinase pe autorul „Nebănuitelor trepte” să se îndepărteze îndeobște de poezie până într-atât încât se mira el însuși că a reușit anterior să scrie versuri.

Cu toate acestea, acea etapă de viață pare să fi fost și cea mai prolifică în planul creației. Poetul continuă să lucreze la opera sa filosofică, traduce *Faust* de

Goethe și alte texte de poezie universală. Dacă, din exterior, această perioadă este una destul de sumbră, ea este luminată de iubirea secretă pentru inteligenta și distinsa doamnă clujeană, soția profesorului universitar Leon Daniello. Acest personaj bine cunoscut în lumea academică, atât ca profesor cât și ca om de cultură umanistă veritabilă, i-a fost lui Blaga un prieten de idei. Elena Daniello era ea însăși printre puținele femei investite într-o viață profesională susținută, dar și ancorată în lumea culturală și, nu mai puțin în familie, ca soție și mamă a doi copii.

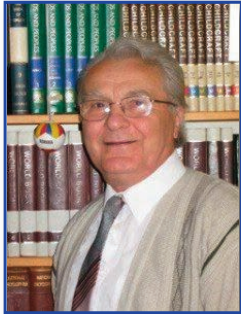
Cucerită definitiv de mărturisirile și evocările doamnei Daniello, Anca Sîrghie reconstituie istoria secretă a acestei relații care a jucat un rol cu totul special în sprijinul moral și sufletec al poetului în acea perioadă de viață. Este vorba, așadar, de faptul că, în mod indubitabil, ultima muză a lui Blaga i-a inspirat acestuia unele dintre cele mai frumoase poeme cuprinse în special în ciclul *Vară de noiembrie*. Suntem, ca atare, în prezența unei cărți revelatoare despre misterul iubirii ca inspirație și forță creatoare, un imn închinat dragostei mereu miraculoase. Cartea este deci cronică unei mari iubiri, ultima în ordine cronologică din viața poetului, ilustrând o perioadă cu adevărat complicată când Blaga a fost minimalizat ca personalitate culturală și scos din programele de școală. „Mă întreb dacă n-a fost nevoie -va cugeta poetul- de-o atare degradare pentru ca, prin reacție, sufletul să se poată răzbuina atât de biruitor asupra materiei.”

Această iubire regenerantă pe care i-a inspirat-o Elena Daniello i-a dat, se pare, acestuia forța de a rezista greutăților și conului de umbră în care fusese plasat intenționat de regimul comunist, cu care nu rezona câtuși de puțin. E vorba, așadar, de dramaticul deceniu de viață când poemele scrise au fost dedicate acestei ultime muze, suflet pereche, plin de pasiune, de armonie, de forță sufletească, balsam pentru umilintele grele îndurate de poet. Astfel, cele mai frumoase dedicații i-au fost scrise acestei femei care va păstra cu pioșenie toate documentele primite de la Blaga și le va ascunde cu multă preocupare. Salvate astfel, ele vor fi depuse ulterior la Biblioteca Centrală Universitară din Cluj care astăzi poartă cu îndreptățire numele poetului.

Va urma

GÂNDURI CARE TOT REVIN...!

Ioan MICLĂU-GEPIANU

Motto:

„...Fiecare suntem o oglindă în care ne privim; zâmbim sau ne strâmbăm, dar așa cu distincție delicată, pentru că orgoliul

oamenilor nu prea admite să fie criticați!”

(I.M.Gepianu)

„...Tocmai despre asta doresc să scriu acum, despre aceste gânduri care deseori ne asaltează, tot revin, dar fiind deseori fără prea mare importanță, le nesocotim. Unele cei drept pot fi și nonsensuri, dar totuși ne atrag. Eu bunăoară mă tot gândeam la aceste haruri/daruri cu care poezii și prozatorii sunt dăruți. Poezia și proza sunt genuri literare care diferă doar prin forma de prezentare, dar etica sau estetica tematicilor rămânând identice, sub cupola artelor literare, beletristice sau teatrale.

Unii consideră pe scriitorul de vers mult mai dăruit,oricând fiind apt a scrie o proză bună, iar scriitorul bun la proză, mai greu va scrie versuri! Nu știu adâncimile acestor daruri înăscute ființei umane, poate fi acea transcendență genetică, sau mai simplu zis daruri dăruite de divinitatea lui Dumnezeu, fiindcă toți copiii sunt îngeri la naștere, și, apoi mediul natural și social de viață în care se ridic, cresc, aduce opera în sine. Las însă problematica celor de specialitate, nu din orgoliu, ci zâmbind în sinceritatea mea, de vechi breslaș al scrisului care încă pe mine nu mă cunosc bine. Și să nu mă întind cu vorba, fiind de o formație autodidactică, am căutat a învăța căile artei literare dintr-o voință pe care iar încerc ai găsi izvorul.

Fericirea a făcut să întâlnesc în lumea asta literară o doamnă poetă excelentă, dar și excelentă prozatoare în același timp, doamna Melania Rusu Caragioiu, o româncă trăitoare în Canada. Din cărțile dăruite bibliotecii familiei mele australiene, descopăr un lucru deosebit, de fapt un dar/har care pentru domnia s-a este ceva natural a scrie versuri, proză și epigrame pe deasupra.

Deci cu epigrama doresc să încerc o dezvăluire din

scrierea poetei române-canadiene.

Se pare că epigrama ar fi una dintre cele mai vechi genuri literare, asemenea proverbelor, mai ales în domeniul folclorului cules din graiul oral al poporului nostru de-alungul istoriei. Epigrama-și culege temele din toate sectoarele vieții oamenilor, redând direct în câteva versuri, obiceiuri, bune, rele, sfătuitoare, care servesc în final la îndreptarea moralei și comportării oamenilor în societatea în care trăiesc.

Epigrama fiind versificată, asemenea unei catrene, își concentrează ideea foarte direct și la subiect, dar într-o formă umoristică în general, fiind o scriere foarte minimalizată. Epigramele sunt foarte apreciate și citite de noi toți. Până și de minimalizarea romanului vorbea scriitorul Dimitrie Grama cu mulți ani în urmă, ar fi de recomandat. Poetul Ion Pilat chiar scria un singur vers sau frază în care el vedea un întreg poem. Revista sibiană „Acus” excelează în publicare epigramelor scrise de talentați epigramiști, apoi Cenaclul Epigramiștilor „Păstorel Teodoreanu” - Montreal, la fel Societatea timișoreană, „Ridendo”, avea și are și azi preocupări publicistice de epigrame.

Dar să revenim la epigramele poetei, prozatoarei, epigramistei Melania Rusu Caragioiu. Am în fața mea cartea autoarei, sub titlul ales de domnia sa: „Epigrame Pocăite – născute aici și peste ocean”, publicată la Editura „Mirton” - Timișoara, 2013. Spre a fi și eu cât mai concis, cred că e potrivit să redau cititorului din epigramele Melaniei, creind o contribuție comună la încercarea acestei prezentări a fi cât mai elocventă și plăcută.

Iată ce ne spune în primul rând însăși autoarea cărții, în amintirile sale: „Gândeam cu mintea mea mică, dar firul ideilor mele nu putea fi prea relevant din cauza vârstei și a informațiilor trunchiate pe care le dețineam”. Apoi continua: „Vedeam totul ca într-o oglindă, dar oglinda mea avea și umbre. Atunci mă mulțumeam cu imaginea pe care reușisem să o încropesc, și mă apucam de alte activități proprii copilăriei”. Deci iată un semn al chemării divine înspre universul inspițiilor spre arte, redescoperit la maturitate de artist, când își reculege amintirile copilăriei. Găsește aici chemarea geniului natural, iar în vremeirea anilor după felul sistemelor sociale existente urmează călirea și maturizarea creatorului și a creației sale artistice. Oricum, Melania nu este o fire timidă, viața a crescut-o pe un postament sufletesc de stâncă. Iată-i și îndemnul pus în cârca unei epigrame:

Nu-i bine a fi timid

„Dacă te-ai născut timid/ Să te ții mereu sub masă,/ Toți te cam izbesc de zid;
Fă-ți curaj și sari... pe casă!”

Autoarea are însă o bună perspicacitate și în a diferenția înțelegerea vie de limbuția obraznică:

„Trăncănești de când e ziuă!/ Ai vreun mâncărici sub limbă/ Ne-ai zdrobit pe toți în piua!/ Mergi băiete, de te plimbă!”..

Iată și un catren din viața de artist: / „Inspirație! Inspirație/ Ei ai asurzit de tot?/ Caniculă, transpirație.../ Mă doboară! N-am un zlot!!!”

Nici înfumurații, nici leneșii, nici bogații, nici hoții, nici iubăreții, nici lăudăroșii, nici mincinoșii nu trec neobservați de ochiul - lumina de lasser- al epigramistei canadiene. Desigur, tășul, sau luminarea înspre adevăruri, se răsfâng în direcția creșterii valorilor umane, în creștera moralei sociale și personale, deci fără a lovi, a zdrobi ființa sufletească din om, ci înspre o conduită umană, generală în cadrul societății omenești. În această cale, autoarea Melania Rusu Caragioiu, excelează de fapt, prin toată opera sa adunată până la data de azi cu o verticalitate de admirat. Dar se vede că nici la epigramă nu se dovedește mai prejos:

„Dacă te-ai «luat» cu fiscul,/ De ți-ai pierdut și nevasta,/ Controlează-ți bine pliscul:
Taci, sau laudă-ți năpasta!!!”

Leneșului

„Cântă cucul sus, pe-o cracă/ Și-ți zice să ieși la clacă;/ Tu te-norci pe-o altă dungă;/ Vara-i scurtă larna-i lungă...”

Unei vulpi viclene

„Gospodar-nșfacă vulpea/ - Ce făceai aici surată?/- Nea bădie, mea culpa,/ Număr puii din polată.

Hoțului

„Te văzui printre grădini,/ Căutând prin mărăcini,- Culesei niște sulfini!/ Puii-s coala, la vecini.”

Zgârcitului

„Ai rânțezit slănină-n cui,/ De fug și șoarecii de ea,/ Mai bine o dădeai oricui,
Dar ești un zgrițuroi... sadea!”

Melania are și un sfat: „Decât să i-o spui direct/ Mustăcește-o în concept/ Și-ii servești o epigramă,/ Să îl faci de panoramă!”

Deci, doamna Melania Rusu Caragioiu fiind cu siguranță natural înzestrată în ale eticii psihologice, ca orice scriitor adevărat, cunăscătoare a firii omenești se ferește de acel stil al loviturii directe sub centură, epigramele sale sunt cum zice și titlul cărții, epigrame poezice, folosind un aluat al criticilor de îndreptare a moralei și buneii educații sociale, nu se lasă stăpânită de intrigile și lovirile directe în sufletul persoanei, socotindu-le în conștiința sa niște crime nicidecum folositoare. Poate de aci mi-am inspirat și eu acel, dacă-i pot zice „proverb”, așezat drept „motto” acestei scrieri. Însă din lirica-i proprie nu se ferește a-și zice:

„De sunt babă,/ Să n-ai treabă,/ Doar mă găsesc între moși,/ Foști flăcăi și valoroși!”

„Iată-mă cu-un singur dinte -/ În cenaclu: apanaj! Ajung vicepreședinte!

Fericire! De belle âge?!”/

Iar bârfitorului îi mai zice:

„Are-un obicei nebun/ De vorbește fără el;/ Are-n cap, cenușă, scrum?

Aș! Un creier mititel!”

Ceva de atenție:

„dragostea e ca o boală, te ucide, sau te scoală!”

„De-ți cântă puica prin poiată/ Ascultă cu-i zice cu dor;/ Fiindcă-o vezi mâine înfioată,

Și-ți toarnă bastard în pridvor”

„De te duci Leny la sky/ Uitând acasă bărbatul,/ Cin-te-așteaptă ca să vii?

Cine-o fi încornoratul?”

Altuia plin de mândrie:

„Nu prea muncește mult, că nu-i place/ Îl urcă-n nori balonul de talent;/ În aere e el polivalent!/ Plutește el, dar noru-i plin de...ace!”

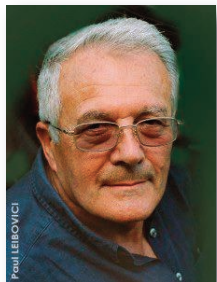
Citind această carte de epigrame a doamnei Melania, încerci o creștere în propria-ți personalitate, te verifici privindu-te ca într-o oglindă. O recomand cititorilor iubitori de frumos și înțelepciune. Mulțumesc cu această ocazie doamnei scriitoare Melania Rusu Caragioiu pentru această frumoasă carte de epigrame scrise și talentat trecute prin filtrul darului scriitoricesc al domniei sale.

TEATRUL dramatic „FANI TARDINI” - GALAȚI

Paul LEIBOVICIU

Scenele teatrelor, operetelor, operei Filarmonicele – într-o singură propoziție – viața culturală-muzicală a fost și pe alocuri încă este inaccesibilă populației, maselor însetate de binefacerile culturale.

Chiar și Bibliotecile publice au zăvorât intrarea. PANDEMIA – această boală care s-a răspândit de la un colț spre celălalt al lumii, a devenit o amenințare, un gropar al culturii. Teatrul dramatic din Galați și-a suspendat repetițiile, ca să nu mai pomenesc de straturile groase de praf care s-au așezat pe decoruri, fotoliile din sala de spectacol, iar ușile au fost ferecate. Ici, colo ca o răbufnire a unei necesități culturale – actorii, regizorii, scenografi au rupt tăcerea. Acțiuni ilegale?! Poate?! Dar atât creatorii cât și spectatorii au rupt tăcerea! În fața unei săli cu „o mână de spectatori” - un spectator la fiecare două fotolii libere, pe scenă, în bătaia razelor reflectoarelor, dialogul între o mână de actori, cu o respirație încă reținută a descleștat – timp de o oră fețele încordate a mini-spectatorilor. Aflasem de această „aventură dramatică” de această „îndrăzneță acțiune” din informațiile primite prin CALCULATOR. Confirmarea n-a încetat să sosească prin buna voință a doamnei. Rodica AJDER. Era una din puținele instituții teatrale care a rupt tăcerea albă, rece impusă de autoritățile naționale, de cele sanitare. Colectivul teatrului gălățean a trecut faza „tăcerii reci” începând repetițiile, afișând repertoriul... și trecând la reprezentații. Publicul-spectator treptat, treptat a îndrăznit să-și reia locurile pe fotolii. Activitatea de la „Fani Tardini” din Galați a dat impuls și altor scene. Lecturând conținutul spectacolelor dramatice am descoperit că această instituție culturală și-a asumat mari riscuri, dar s-a pus nu numai în serviciul populației locale ci al națiunii române. Masele au mare necesitate, tocmai în aceste împrejurări de un imbold, o încurajare. Gama largă a repertoriului a descrețit frunțile, au reușit să îmbie o atmosferă optimistă nu numai în rândul spectatorilor dar și a populației în general. Colectivul de actori, regizori, scenografi, toate forțele care au stat la crearea unei atmosfere cultural-artistice și-au dat mâna... CORTINA s-a ridicat!! Constat un repertoriu pe cât de variat din punct de vedere literar-dramatic împletind drama cu

comedia ;naționalul cu universalul. „Soacra cu trei nurori” dramatizare după I. CREANGĂ este în primul rând tema pe care am tratat-o din punct de vedere a „povestirii neaoșe române”. De altfel, la marele clasic Creangă se mai pot găsi în original încă două scurte dramatizări. Acestea au făcut tema de doctorat a unor absolvenți ai Universității din Cluj, prin anii 60-70, drept care am publicat un material „Creangă dramaturg” în revista „FLACĂRA” din Cluj. Fiecare personaj este un prototip, cu caracteristici specifice moldovenești. Creangă – este mai mult decât o lecție de istorie a caracterului și a limbii moldovenești. O altă creație pe care o găsesc originală din punct de vedere dramatic-scenic, MaMeLe. A transforma povestirea – caracterul unei mame, într-un dialog public, scoțând în relief personalitatea, caracterul, intimitatea și particularitatea expresiei, a intimității „mamei” necesită interpretelor un har, o expresie scenică de o desăvârșită perfecțiune. MAMA prezentată ca un „tip”, dramatic, scenic în același timp, cere interpretelor o desăvârșită intimitate iar, transmiterea sentimentelor, a caracterului unic, o demonstrație – expunere dramatică ajunsă la perfecționism. Această realizare scenică se poate impune ca un brio dramatic căci cuprinde dialog, sensibilitate și expunere într-un tot desăvârșit. Pe aceeași scenă cu un colectiv artistic bine încheat ni se prezintă „RASHOMON” după patru nuvele semnate de scriitorul japonez Ryunosuke Akutagawa. în regia lui Cătălin Vasiliu. Același talentat regizor care a regizat și „Liselotte în Mai” și care-și poartă colectivul artistic nu numai dintr-un colț în altul al literaturii universale, dar are ca obiectiv aducere în fața publicului a literaturii dramatice, cu scopul de a preda – în acest mod, un curs complet din literatura dramatică universală. Sub măiestria sa regizorală interpreții devin pagini pretențioase, caractere universale. Însăși trecerea de la dramaturgia japoneză la o alta europeană și prezentate publicului gălățean este un act dramatic, o pătrundere intelectuală în literatura universală. Nu intenționez, pentru moment, să pun sub ochii lectorului, multiplele realizări ale colectivului teatrului dramatic „Fani Tardini” din Galați. Faptul că unul din creatorii artistici – regizorul CRISTIAN BAN – a fost nominalizat cu PREMIUL UNITER pentru cea mai bună regie pentru spectacolul „MaMe” scoate în evidență posibilitățile colectivului artistic al teatrului din Galați și firește al omului de teatru, regizorul Cristian Ban. Colectivul acestui teatru, în ciuda grelelor încercări, a stării precare a sănătății, a pericolului „CORONEI” a reușit nu numai să-și deschidă porțile culturii dramatice în fața populației, pe care o educă permanent. Iar spectatorii- sunt convinși de dragostea, încrederea pe care o au în acest minunat colectiv dramatic pe care-l prețuiește. Devenindu-i, prieten-cetățean chiar și în momentele nespuse de grele-periculoase ale Pandemiei.

Strecurându-mă printre viruși

Florentin SMARANDACHE

Sezonul de vară în Santiago, aflat în Emisfera Sudică, ține între lunile decembrie-martie, cam pe dos față de Emisfera Nordică. - 16.03.2020

În America de Sud, vremea este influențată de fenomene ciudate, de întorsături bruște de sezoane (rece/cald, secetos/ploios, vântos/nevântos etc., ca-n neutrosomie: interferarea contrariilor), numite El Niña (Fata), când anii sunt secetoși și El Niño (Băiatul, în traducere), când anii sunt ploioși. Concertul de trei zile Lolla Palooza din Santiago, la care participă peste 100 de mii de vizitatori din toată America Latină, de la sfârșitul lunii martie, a fost și acesta anulat din cauza coronavirusului. Doar 43 de cazuri de infecții au fost înregistrate, care se dublau zilnic în Chile, dar niciun deces până acum.

Președintele chilian, Sebastian Piñeda, anunță online închiderea granițelor țării (etapa 4!). Veștile rele vin avalanșă una după alta... Niciodată nu m-aș fi gândit ca întreg globul să fie atacat biologic... Doar prin filme science-fiction extraterestrii veneau cu navele lor, farfurii zburătoare, să ne ocupe... Dar acum suntem luați prin surprindere și loviți din interior.

Am cumpărat un nou bilet de întoarcere cu avionul Santiago de Chile – Albuquerque online, în site-ul Delta, să plec dracu' de-aici cât mai repede... Preț, bineînțeles, dublu! Pentru unii, acest virus este un business, pentru alții - o pagubă.

Spiritul de aventură, mersul în contrasens, scepticismul în oficial și curiozitatea de a vedea partea nevăzută a lumii... pentru a înțelege neînțelesul... mă țin în priză continuu...

Insula Paștelui (în spaniolă Isla de Pascua, iar în limba

tribului polinezian băștinaș Rapa Nui), cu celebrele statui de piatră create de ei, care îmi doream din inimă s-o văd, insulă anexată în 1988 de Chile și devenită „territorio especial” în anul 2007, a închis granițele, de asemenea.

Am anulat și aceste tichete de avion! Am solicitat rambursarea contravalorii (reemborsado) de la compania aeriană Latam (Latino-Americană). Iar de la Delta, pentru c-am plecat cu patru zile mai devreme – anulând biletul din 21-22 martie, voi primi un credit electronic (eCredit) la următorul zbor cu ei în decurs de un an. Din circa 17 milioane de locuitori ai Chile, 40% locuiesc în capitală. Nordul țării e deșertic, iar sudul e friguros – puțin populate. { În Grecia, 50% dintre locuitori locuiesc în Atena. }

– Uite, îmi zice Eduardo, iarna Anzii, care arată ca o coamă în jur, sunt albi de zăpadă. Dar în oraș nu ninge.

Santiago de Chile a fost întemeiat de conchistadorul spaniol Pedro de Valdivia în anul 1541, în valea Râului Mapocho. Aici a înfruntat triburile locale Picunche și Arauca. După războiul de independență (1810-1818) contra Spaniei, Santiago devine capitala noului stat Chile.

M-am întors prin Brazilia (Rio de Janeiro), pe ocolite – așa am găsit biletul:- Santiago de Chile (Chile) - Rio de Janeiro (Brazilia); 4 ore 3 min – 1825 mile – compania Latam; Rio de Janeiro (Brazilia): întrerupere 3 ore, 50 minute; Rio de Janeiro (Brazilia) - Atlanta (SUA): 10 ore 6 min – 4744 mile – compania Delta; Atlanta (SUA): întrerupere 4 ore 16 minute; Atlanta (SUA) - Albuquerque (SUA): 3 ore 24 minute – 1269 mile – compania Delta. Avionul aproape gol!

Revenit în Gallup, statul New Mexico, pe 18 martie 2020, UNM m-a pus în carantină... pentru două săptămâni! Ha, Ha! La radio, la televizor, în fiecare minut, în fiecare secundă... coronavirus, coronavirus, coronavirus... Isterie planetară, a luat lumea foc!... M-am strecurat printre „viruși” – corona și necorona, biologici și ideologici – să mai vizitez și învăț câte ceva.

COLAJ LIRIC

GABRIELA CĂLUȚIU SONNENBERG

Poezia Săptămânii ITHACA

Germain Droogenbroodt

FIRMAMENTUL

*Firmamentul sumbrei dimineți
scapără prin ochi de întuneric
săgetând inimi de zori*

*numitul firmament,
se înfățișează liber
și complet autarhic*

*scânteietoarea boltă
liberă și vivace*

*ne așterne în față
un nou câmp senzorial
o nouă degajare de forțe*

câmpul de energie al poeziei

SIGURDUR PÁLSSON, Islanda (1948-2017)
Traducere: Germain Droogenbroodt și
Gabriela Căluțiu Sonnenberg

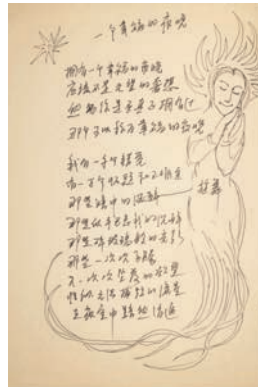

DĂ-MI, DOAMNE, VOCE DE BRIGANT

*Dă-mi, Doamne, voce de brigant
și un penaj de leu
pe-acest Pământ
ce varsă sânge și
are pupile
de copii muți*

*înspăimântați
Dreptatea este
aerul/ apa
pâinea
iarba care se joacă până la genunchi
și înalță vocea...
ciocârlii înflorite prin cuiburi,
pe care le zdrobește
și răstoarnă, distrugându-le,
războiul.*

Maria Nivea Zagarella (Sicilia)
Traducere: Germain Droogenbroodt și
Gabriela Căluțiu Sonnenberg

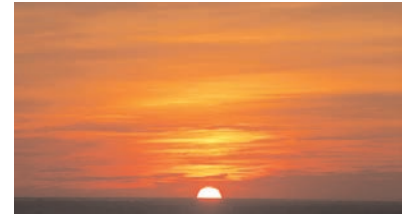

CÂNDVA

*Cândva, pe când cutreieram
pământul,
cu umbra-mi străvezie pierdută în
deșert,
scrutând înfricoșat întunecimea
noptii,
strigam după ajutor, împovărat de
griji.
Neguri și nori îmi ascundeau luna și
aștrii
iar vântul rece pustia întinsul.
Atunci s-a înfiripat un tril.
Privighetori,
dând noptii glas de nori de prin
înalțuri
și oglindind pe cer un lac de nuferi
albi,
prinseră a destrăma în petale albe
ceața.*

*Te-am întâlnit atunci prin aburi
rarefiate —
Ce altă fericire pot azi să-mi mai
doresc
decât a regăsirii prin nopți de
primăvară?*

ZHAO LIHONG, CHINA (1952)
Traducere: Germain Droogenbroodt și
Gabriela Căluțiu Sonnenberg

LUMINĂ ÎN DEPARTĂRI

*În depărtări, la orizont,
se distinge un verde de culoarea
speranței,
lumină în răsărit,
licăr în agonie,
scânteie temerară, stăruitoare,
ce nu se poate stinge.
Un cântec de departe
susține orizontul,
făgăduind o altă zi,
promisa îmbrățișare.
Cu ochii larg deschiși
scrutează cerul după steaua aceasta
în dezmierdări de mâini,
trezind corpuri ce simt
că mâine va fi totul.*

CAMIÑA NAVIA VELASCO, Colombia
Traducere: Germain Droogenbroodt și
Gabriela Căluțiu Sonnenberg

Poeme

Ion Iancu VALE

scrisoare de pe baricadă

Îți scriu, iubito, iată, o scrisoare
recurg la această metodă, desuetă
și nu-ți transmit ceea ce aș vrea verbal,
pentru a nu ne auzi tovarășii,
sau camarazii, (zi-le cum vrei
căci e totuna) și ne-ar acuza.
Îți scriu pentru că mă tot întreb, iubito,
de ce intrăm pe furie în cimitirele patriei,
pentru a plânge eroii noștri morți,
până la urmă, inutil
și de ce, fiecare pe o altă baricadă
ne fluturăm convingerile,
ca pe niște cearșafuri, nupțiale,
neștiind pe care redută, să le așternem,
pentru a încropi patul nostru de taină.
Fii prudentă iubito,
căci a început din nou să se someze,
după ce s-a tras,
fără să știi de la cine și de unde vine
glonțul.
Umiliința și teama răcăie
iarăși în țâțâna ușilor,
iar șoricioaica și cucuta ni se vor oferi
de acum în ulcele tradiționale și sfințite.
Asta ca să nu pierim decât
pe limba noastră
care, atât de frumos, știe să cânte și să
declame,
dar mai ales să jelească...
Trebuie să închei iubito,
aș mai fi avut multe a spune,
dar auzi, vine... vine...

nesperatul sfânt

Lumea a auzit, surda, că a picat un sfânt
și pe aici
s-au țicnit oamenii ăștia de tot
și vin la el să se roage,
risipindu-și prinosul de omenie.
El se autointitulează cu emfază
Nesperatul Sfânt
și le dă oamenilor stele de pe cerul gurii
lui,
scobindu-se între dinții protezei
cu un trident de mucava.
Oamenii au început să se teamă de el
și-i aduc ofrandă merinde și vin.
Nesperatul Sfânt le primește bucuros
și le consideră deja o obligație.
Merindele le descântă cu un șaman să le
scape
de gustul sudorii și al sângelui.
Mănâncă din ele pe săturate,
râgâie și-și freacă satisfăcut ombilicul,
dă din ele și altor sfinți mai mici,
mai puțin descurcăreți dar ascultători.
Vinul îl bea până transpiră
și devine rând pe rând pasăre, leu și
măgar
se mai odihnește puțin și bea și bea
nepăstrând
nici un strop pentru mâine.
Oamenii sunt tot mai nemulțumiți,
neputincioși așteptată ajutor din soare
de unde vor veni niște luptători care,
obosiți de drum vor cere
și ei merinde și vin.
Negăsind, îl vor bea pe el, pe Nesperatul
Sfânt,
și pe toți lacheii lui umili și unsuroși,
strecurându-i printre dinții strănși.

un spațiu, pentru unii, ireal

se rupe minunea gândului și cade, haotic
în fraze contorsionate și descărnate
trupuri înhămate la creiere-epavă,
se mișcă frânt între granițe sumbre,
făcând să țipe albul înconjurător;
maculat de o crasă insensibilitate
ochii, ecrane rigide și opace, caută în
van

lumina evidentă și totuși imperceptibilă
se aud, în surdină melopei ciudate
venite parcă de dincolo de Stix
antrenând picioare și mâini
tremurătoare,
într-un dans comițial, grotesc și ilogic
irump sunete metalice, multigonale
ce se agață pe pereți de cocktail
farmaceutic
ricoșând în rotunjirea abundentă
de umbre mișcătoare
uneori un verde crud și luxuriant
umple micul câmp vizual,
prelevat de sclipirea unui soare dungat
în jocul fix al zăbrelelor
aproape peste tot eul mutilat, învins,
anulat
unghii înfipte adânc în vene
și lacrimi fierbinți scurse în viscere
bălți stacojii și cleioase
și bălăbănire inertă pe o ultimă targă
și nimeni, nimeni nu mai râde
doar demonii omniprezenți
aplaudă frenetic la scenă deschisă
și nimeni, nimeni nu știe
de ce, pentru ce...

captivul

E umbletul zvâcnet
și camera cub de gheață fără ferestre.
Doar o ușă grea și zăvorâtă, se vede
și pe care scrie ca o arsură
„Leșirea imposibilă”
Iedera lungă a mucegaiului
linge pereții înalți și umezi,
pe alocuri pânza fină a păianjenilor
se agață precum teama de gând
pe tencuiala instabilă.
În mijloc, un tron împărătesc aurit,
așteaptă cu coroana și sceptorul
așezate pe o pernă de atlas verde,
dar el nu le dă nici o atenție,
se întrebă unde este răsăritul
și de ce nu-l vizitează nimeni.
Și tot așteaptă, așteaptă fără să știe
că pe cealaltă parte a ușii stă scris
„Intrarea interzisă”...

Din volumul „Revelații”, 2013

„Felii de viață” – Gheorghe Andrei Neagu: „Tristetea lui Dumnezeu”

Mioara BAHNA

Volumul-antologie de proze scurte al lui Gheorghe Andrei Neagu, „Tristetea lui Dumnezeu” – Editura UZP, București, 2019 – desfășoară, de cele mai multe ori, în fața cititorului, o umanitate obișnuită – atunci când acțiunea nu se mută în supranaturalul înzestrat tot cu atribute preluate de la aceasta –, căreia, intempestiv, i se întâmplă să fie împinsă dincolo de limitele firescului vieții ei, într-un tărâm aproape oniric, prin spectaculosul – grav, tragic chiar – care-și face apariția, de unde iese însă la fel de neașteptat cum a intrat, fără bulversări, fără a se lăsa copleșită, cel puțin în aparență, pentru a reintra în rutină.

Universul tematic al cărții este surprins, în principal, din două perspective, una obiectiv-auctorială și alta, subiectiv-actorială, însă delimitarea arealului fiecăreia este estompată, aproape în fiecare proză, sugerându-se, în felul acesta, identitatea lor, dincolo de aparenta autonomie, manifestare a unei tentative de evaluare detașată a datelor lumii construite de scriitor.

Cartea se deschide cu o proză ce evocă o iubire „anodină”, în plan declarativ, cum chiar actanta ei este numită de naratorul-personaj, cu toate că însuși gestul de a o readuce în prim-plan și de a insista asupra meandrelor ei mărturisește contrariul.

Urmează o relocare a atenției instanței narrative, de data aceasta, într-un teritoriu ce poate fi sondat doar cu instrumentele imaginației, acolo unde personajele sunt Dumnezeu, Belzebut / Scaraoțchi și supușii lor imediați, sfinții și dracii, pe care, într-un registru ironic-parodic, dar și trist, naratorul îi înzestrează cu o seamă de calități, dar și cu metehnele inerente ale semenilor lui, care, la rândul-le, nu ratează posibilitatea bănuită de a aplica aceleași criterii de înțelegere din lumea lor și celor dinspre care le pot veni puniția ori mântuirea, după caz. De pildă, Dumnezeu este trist, siderat tocmai de această măsurare a lui de către oameni după ei înșiși, drept care vor certitudini care, prin chiar existența lor, le pun sub semnul întrebării credința: „Trist, Dumnezeu se uita la maldărul de hârtii de la picioarele tronului său, semn că muritorii

încă n-aveau încredere în forța cuvântului sau a gândului. (...) Se pare că muritorii aveau nevoie de o dovadă scrisă.

Unii ceruseră și o ștampilă de la heruvimii ce-l slujeau cu credință”...

De tracasările pământenilor nu scapă însă nici alte figuri celeste ori opusele lor, fiindcă, spre exemplu, Sfântul Petru este reclamat la Dumnezeu pentru exigența exagerată care ar fi dus la golirea Raiului, în timp ce, prin compensație, în Iad, dracii nu mai fac față volumului de muncă, după o perioadă de stagnare, și acolo, a activității, astfel că Dumnezeu are de lucru nu glumă în vederea coordonării cât mai eficiente a mecanismului de funcționare a întregului, primindu-i în audiență pe cei prin care îl monitorizează, de pildă pe Belzebut, astfel că, la nivelul stilului, ludicul este o prezență constantă în unele texte.

Interferența, pe de altă parte, a realismului cu episoade create în descendența naturalismului, mărturisind atracția scriitorului pentru „felii de viață”, unde fuzionează obișnuitul cu aspecte ce frizează patologicul, constituie o altă latură a prozelor din cartea lui Gheorghe Andrei Neagu, în care, deși determinismul nu este prezent decât prin influențe ale mediului social, cu doar vagi referiri, la factorul ereditar, se etalează însă scene de o violență copleșitoare, mărturisind ca surse naturi umane anormale ce se defulează în momente prielnice, ducând la consecințe devastatoare pentru cei ce sunt în preajmă.

Imaginile sunt adesea de o cruzime greu de urmărit. Iată numai două dintre ele: o tânără hoată, care fură geamantanul unei bătrâne extrem de generoase, de umane, este spulberată de un tren, iar, pentru că bunurile furate și actele rămân intacte, soțul bătrânei este chemat să identifice victima și, cu puțin scapă cu viață din această încercare, pentru ca, ulterior, să-și găsească soția cu buna dispoziție care o caracterizează, ocupându-se la bucătărie de treburile casei; un păpușar atras în mrejele unei artiste de la același circ, surprins de soțul depășit de forța cu care femeia își găsește totdeauna refugiu sentimental în brațele altora, îl mutilează pe bărbat și, cum viața se scurge din el odată cu sângele năboind din organul amputat, criminalul îl îngroapă, cu păpușile lui cu tot, dar lasă vinovată să trăiască, fiindcă are nevoie de ea în spectacole, probabil mai ales în cel al vieții...

Finalul este, cel mai adesea, scurt, brusc, fără comentarii, lăsându-i cititorului această posibilitate și pe cea de a medita la o realitate din care au fost inspirate prozele, unde acțiunea forțelor răului și formele lui de manifestare sunt /par irepresibile.

MIHAI MERTICARU ȘI POEZIA PURĂ

Domnița NEAGA

Mihai Merticaru ne-a oferit recent un volum de sonete intitulat VIS ȘI ABIS, titlu ce constituie o frumoasă metaforă, visul reprezentând speranța, calea de acces spre lumi mirifice, aurorale, iar abisul (prăpastia, genunea) sugerând prăbușirea acestor speranțe și iluzii. Fascinat de frumusețea „orașului luminilor”, autorul dedică Parisului un grupaj de paisprezece sonete, unul mai frumos decât altul, pe care le așază în partea de început a opusului liric, atribuind, în versurile sale, mai multe caracteristici celebrei capitale europene; „...Parisu-i feerie,/ Un ocean de culori și de lumină,/ Izvor de încântare deplină,/ Cu o mie de ispite te îmbie...” („Parisul” I); este „Cuib de nebunie și tinerețe” („Parisul” II); „Magnet e a metropolei lumină...” („Parisul” XII). „Jurnalul de călătorie”, în inima Franței, punctează principalele obiective de care se simte atras oricare turist, odată ajuns în Paris: Turnul Eiffel („Întreaga omenire și-a dat întâlnire/ La Turnul Eiffel...” („Parisul” I), vestitele muzee pariziene, străzile purtând numele unor celebre personalități istorice sau al unor renumiți oameni de cultură (pictori, scriitori, maestri ai diverselor arte), parcurile și grădinile, ori râul Sena care străbate metropola și pe care „curg istorii colorate”. E atâta frumusețe în acest colț de lume, încât ai dori ca timpul să stea în loc, iar sufletul să se încarce de armonia cosmică, plutitoare în aer, alături de sunetele clopotelor din Catedrala Notre-Dame, sau ale Basilicei Sacre-Coeur. L'Île de la Cité, Pont-des-Artes, La Place de la Concorde, Le Palais Garnier, Le Moulin Rouge... („Parisul” VI) sunt tot atâtea locuri de neuitat, surprinse cu meșteșug artistic de poetul Mihai Merticaru. Privind Parisul cu ochii turistului est-european, obișnuit cu truda cotidiană românească și cunoscător (din lecturi) al acestor

mirifice locuri încă dinainte de a le fi întâlnit, autorul percepe „orașul-lumină” ca pe o destinație a sărbătorii perpetue. Palatele regilor francezi, Muzeul Luvru, catedralele sunt luate cu asalt de mulțimea pestriță, adunată din toate colțurile lumii, încât forfota de pe străzi nu conținește, fie zi, fie noapte. Totul pare înălțător, un vis frumos care nu ar trebui să se termine niciodată și care pune pe chipul oamenilor (cu viața lor confuză, greu de citit, plină de gesturi și semne minore) o lumină transformată: „Armonie, grație, lumină,/ Sculptură, muzică și poezie/ Cu genialitate se-mbină/ Într-o dantelărie genuină,/ În marmură, Grecia antică-nvie,/ Un vis e totul și o feerie./ ” („Parisul” XIII).

Ca un bun român, poetul merge să viziteze atelierul-muzeu din Montparnasse, unde a trăit și a creat Constantin Brâncuși: „Prin muzee, în pestriță grămadă,/ De-a valma, merg și săraci, și mai sus-puși,/ Se-nghesuie, vor mai bine să vadă,/ Discret sunt atrași de aceeași nadă./ Îi las pe cei de catedrale seduși./ Merg să vadă atelierul lui Brâncuși.” („Parisul” VII).

Imaginația stimulată de atâtea frumuseți îl face pe Mihai Merticaru să vadă nevăzutul: „În Montparnasse, savurat-am o cafea/ Alături de Emil Cioran, pe o sofa,/ Surâzător și trist, el filosofa,/ Și veșnicia pe lângă noi curgea”; îl zărește, printre gravurile de pe pereți, pe Casanova; se întâlnește cu românii Mircea Eliade, Eugene Ionesco, mânați spre Franța de același ideal- câștigarea faimei: „Artiști vin la Paris, faimă să prade,/ Chiurie gloria pe sub arcade” („Parisul” XI).

Oricât de fascinante ar fi alte locuri de pe mapamond, românul a moștenit statornicia, dragostea pentru plaiurile care l-au dăruit luminii, așa că poetul refuză chemarea tentantă a Parisului, acest „oraș-muzeu, minunilor minune”: „Nu accept, deși refuzul mă doare./ Je regrette, nu te suport, ești prea tiran,/ Rob nu vreau să-ți fiu, rămân ce-am fost, pietrean!” („Parisul” XIV).

În partea a doua a cărții, mult mai amplă, începând cu „Sonetul unei pasiuni”, poezia curge tumultuoasă, asemenea unui râu de munte, și

profundă ca adâncimea oceanului. Permanent, sensibilitatea poetică este dublată de o cultură generală solidă, multe sonete fiind însoțite de un motto constând în câteva versuri dintr-un sonetist clasic universal (Pierre de Ronsard, William Shakespeare, Omar Khayyam, Saadi, Francesco Petrarca, Publius Ovidius Naso, Dante Alighieri, Alexandr Puskin, Eminescu...), sau din versurile unor poeți contemporani, români sau străini (Theodor Damian, Nicolae Dabija, Ana Ahmatova...).

În accepția autorului, poezia este o ființă iubită, căreia îi face o frumoasă declarație de dragoste adolescentină, în „Sonetul unei pasiuni”: *„Te-am îndrăgit de tânăr, POEZIE,/ Ca pe un zvon de împrăvărire.../ ...Iar, drept răsplată, tu, fată cuminte,/ M-ai răstignit pe-o cruce de cuvinte...”*

Invocarea muzei (în câteva sonete), atât de des întâlnită la autorii clasici, îmi amintește de începutul „Iliadei”, cunoscuta epopee a bătrânului Homer: *„Sub ceru-nalt al vănilor din gând,/ Zeiță, vino tu și mă inspiră,/ Mai acordează-mi coardele la liră...// ... Trimite-mi, frumoaso, un snop de raze,/ Să lege cugetu-mi zare de zare,/ Torente să slobozească de fraze/ Clocotitoare, pline de savoare!/ Sonetu-mi, doar tu-l poți face să zboare/ Spre lumina de azi și cea viitoare!”* („Sonetul muzei”).

Ascultătoare, muza îl ajută pe poet întru crearea sonetelor sale, ale căror teme se diversifică treptat, acoperind motivele poetice etern-umane: nostalgia pentru locurile de care sufletul poetului se simte atașat („Sonetul copilăriei”, „Sonetul satului natal”), imaginea idilică a trecutului raportată la prezentul fad, istoria națională cu bărbații săi glorioși („Sonetul românului”), motivul eroilor („Sonetul bărbăției”; „Sonetul istoriei”), motivul astrilor, momentele zilei și anotimpurile („Sonetul toamnei”), evocarea elementelor terestre ca simboluri ale perenității, tema creației și a creatorului („Sonetul creației”, „Sonetul visătorului”, „Sonetul poetului”, „Sonetul poetului urgisit”), trecerea prin timpul etern a ființei umane, perisabile („Sonetul tinereții”, „Sonetul apuselor gloriei”, „Sonetul fotografiilor truate”)...

Iubirea, acest sentiment înălțător, nu putea să lipsească din creația unui poet înnăscut, precum Mihai Merticaru. „Sonetul ochilor tăi”, „Sonetul unicității”, „Sonetul unei povești”, „Sonetul unei alegeri”, „Sonetul unui portret”, „Sonetul unei magii”, „Sonetul unui tandem”... abordează iubirea, în viziune

platoniciană, ca o năzuință a regăsirii propriei jumătăți pierdute cândva, când Dumnezeu a despărțit ființa umană hermafrodită în două, și, de atunci, acestea se caută una pe cealaltă pentru a reconstitui întregul: *„Vara din tine și iarna din mine,/ O briză și un vifor siberian,/ Din povestea Isoldei și-a lui Tristan,/ Se-nvârtesc precum două turbine, // Se-armonizează ca sunetu-n timpan,/ Sfielnic, jinduiesc să se îmbine,/ Unul altuia să i se închine...”* („Sonetul iubirii”).

Un frumos sonet, amintind de testamentul ciobănașului moldovean din „Miorița”, încheie cartea, ca un „memento” că ființa umană este pieritoare, cum pieritoare sunt toate pe lumea asta: *„Când voi pleca și eu din lumea asta,/ Nu vreau să-mi spuneți decât „noapte bună!”/ Și să aud doar clopotul cum sună,/ Ceahlăul să-și elibereze creasta, // Să-ncap doar eu, alătura de lună/ Și, când o fi, să vină și nevasta,/ Lubitoarea de-o viață, isihasta,/ Soarele-n urmă-mi, poate să apună./ Așa păși-voi într-o lume nouă/ Cu picioarele spălate de rouă./ Sonetele le las pe toate vouă, // Căci eu voi sări deasupra unui nor,/ Preafericit că am învățat să zbor/ Prin toate galaxiile călător.”*

Sunt demne de remarcat câteva caracteristici ale stilului poetului Mihai Merticaru, precum infuzia permanentă de cultură în textul literar, raportarea poetului la spiritele poetice universale, expresivitatea, respectarea cu strictețe a normelor impuse de sonet. Deși sonetul este o specie literară veche, poetul folosește un vocabular bogat, cu o inserție masivă de neologisme: entelehie, mandragore, taumaturg, genuină, hetairă, anahoret, isihasta... Multe dintre sonete se constituie pe elemente comparative, ca apoi să se subsumeze unor tablouri de o rară frumusețe expresionistă.

„Vis și abis” este o carte trudită, concepută cu migală, cu acea răbdare pe care ți-o dă conștiința că poezia este un demers al Creatorului întru realizarea armoniei dintre om și divinitate, într-o lume contradictorie și imprevizibilă. Efemerul și veșnicia, ascensiunea spre absolutul plin de lumină adevărată și peregrinările prin „Valea Plângerii”, credința într-un ideal și deziluzia, asumarea și indiferența... sunt dimensiuni aproape palpabile pe care poetul le parcurge cu gândul, le trece prin sita sufletului, ca apoi să le aștearnă pe hârtie sub formă de poezie pură.

LUCETTE - VIAȚA DINCOLO DE IMUNITATE ZERO

Veronica BALAJ

Volumul „Lucette, viața dincolo de imunitate zero” (Editura Siono, București, 2021), cel de-al doilea semnat de Cosmisan, continuă o traiectorie personală. Un fel de a scrie care nu uzează de tiparele știute. O formulă personală, cu atingere a zonei dexpresivității moderne. Coperta, la orice carte, face parte dintr-o simbolistică pe care cititorul o descifrează blitz. O acceptă sau... o respinge. Se creează din prima o legătură între autor, textul propus și beneficiarul înțelesurilor înscrise în pagini. În cazul de față, se merge fix pe prima variantă.

Structura epică: Nu este lipsit de interes a spune că montarea în pagină este făcută la rang de profesionalitate. Și acest element desigur contează. Dacă ne-am întoarce privirile spre vechile cărți păstrate ca opere de artă caligrafică în aceasta intrând și coperta, conchidem cât de importantă a fost dintotdeauna condiția grafică a unei cărți. Din acest punct pornind, se stabilește de la bun început o complicitate între autor și cititor.

„Lucette” este o carte despre iubire și destin, despre durere și circuit karmic, despre speranța devenită realitate învingătoare. „Lucette”? O carte poliedrică. Aș defini-o chiar cu vorbele autorului care se implică și el în legarea secvențelor epice, ca personaj: „Lucette” era un cub Rubik. Ai crede că destinul unui cub Rubik este acela de a se uniformiza cromatic pe fiecare fațetă. Destinul unui cub Rubik este acela de a te obliga să îți amesteci viața cu fiecare combinație pe care o faci să ajungă la finalul unui cub uniformizat ca apoi să te obligi din nou ca într-o secundă să amesteci perfecțiunea în culorile ce o compun. Sau o descompun, pentru a fi accesibilă omului.

Se impune a înțelege din această mărturie că avem de-a face cu un subiect plin de nuanțe, sugerate metaforic într-un joc al trăirilor subliniate magistral. Formula de expresie literară a întâmplărilor care susțin desfășurarea epică, modalitățile de prezentare sunt de fapt două elemente complementare. Una memorialistică, susținută printr-un text de jurnal scris de Elena, personajul care suferă de o boală incurabilă. Deși bogată în iubirea pe care o primește și o dăruiește arătosului său soț, Marcel, cunoscut încă din studenție, aceasta, deci iubirea, nici chiar ea nu o poate vindeca pe Elena și nu o salvează din gherele unui destin dramatic. Mai ales că în urma sa va rămâne o fetiță, Lucette. Fragilitatea, inocența copilei, sugerată nu doar de vârstă ci și de irisul de pe copertă, va

evolua însă către mult dorita treaptă a reușitei. Viața va fi triumfătoare. Teama lui Marcel și a familiei că va moșteni boala necruțătoare a mamei nu va avea loc de desfășurare: Lucette va trăi.

A doua formulă epică, în complementaritate cu nota de confesiune jurnalieră, (deloc romantică, ci mai degrabă subtilă, cu accent pe trăiri secrete), această a doua formulă de expresie este una de observație acută a realității, până la minuțiozitate. Și până la dinamicitatea realului desfăcut în falii, în adâncuri sau frânturi de spasme sufletești. Trăirile personajelor dau paginilor o tensiune crescendo. În discursul epic își fac loc diferite momente tensionate. Medicina modernă, celulele stem, vor avea oare efectul scontat? Va fi știința deasupra amenințării unei karme de care, la o adică, nu știe nimeni să se descotorosească? Între cele două modalități alese cu ingeniozitate de către autor nu există platitudini, hiatusuri ci se găsește calea unei conjuncții subtile, rezultând un rotund epic emoționant și tensionat.

Stilul folosit de Cosmisan este unul de asemeni particular: poetic și metaforic, fără a depăși limita genurilor literare încât să ne credem într-un poem, deși faptele țin de un tragism epic. Aici, în glisarea planurilor cu dibăcie, intervine inspirația și, desigur, talentul autorului. Povestea are o cursivitate neforțată. Totul vine de la sine. Un sine auctorial care trăiește în straturi suprapuse peste tot ceea ce transmite textul.

Fraze inspirate, frumos adăugite unui sens multiplu, cu putere de sugestie. Selectiv, notăm: „Mi-a așezat părul în şuvițele răsucite cu drag. Portativ muzical mi le-a făcut” ... Sau: „Ușor frustrat de înghesuială, poetul iubirii mele se îndrepta spre vagonul iluziilor mov” ... „Tu ești sora geamăna a iluziei”. „Medic de pagini nescrise mă fac/ Anotimp al visării / Le rescitez cu cerneală.”

Și exemplificările ar putea continua, urmând alipirea stărilor descrise în jurnal, până la „cele două capete ale timpului.” Citez imaginea și o cred iarăși o notă de particularitate. Timpul, infinit de altfel în artă, doar în artă, poate fi modificat iluzoriu după imaginația artistului. Așadar, în situația dată, în imaginația scriitorului un capăt al timpului poate fi sugerat de începutul vieții omului și un altul de finalul acesteia. Este doar o posibilă interpretare din cele multe pe care le suscită acest discurs epic absolut special: tensionat și poetic, tragic, realist, fantast și acut precum perseverența lui Sisif. Invocat uneori pe parcursul poveștii.

Personajele se mișcă în spațiul poveștii despre viață și dispariție, despre o iubire fermecătoare sau tragismul dat de îmbolnăvire, se mișcă deci în acest areal bulversant ca viața însăși, cu o lejeritate convingătoare. Ca și când ar fi o pagină trăită. Netăgăduita veridicitate a fragmentului de viață numit Lucette e parte din larga desfășurare a vieții. Fiecare personaj își are un rol bine dus la capăt. Nu patetic, deși povestea în sine se sprijină pe momente de cumpănă, aflate la limita dintre speranță și disperare, între finalul nedorit și continuitatea vieții. Dar, cum bine fixează titlul unui capitol, „Momentele care nu se întâmplă, durează cel mai mult.

POEZII

Dorin TEODOR

BONSOIR MADAM!

Bonsoir madam!

Îmi scuzi impertinentă

De a-ți inoportuna prezentul

Cu prezența

Infinit zecimalei apariții;

Dar, draga mea,

În astfel de condiții

Nu mai țin cont de nici o zecimală.

Vrei ca să plec?

Sau mă dai tu afară?

Să știți că de-am să plec, ai să regreti...

Din șapte milioane de poeți

Ce populază galaxia noastră,

Nu mai găsești o astfel de năpastă

Cum este jumătatea ta legală!

Nu insistă, că tot nu ies afară!

Și știți de ce nu ies?!

Fiindcă e frig!

O, Doamne!

Fă-mă s-o corving

Că e obiectul existenței mele!

Că dintre zecile și zecile de stele

Pe care le-am văzut azi în coniac

E singura steluța care-o plac!

SĂPTĂMÂNA

Începe timid săptămâna

O ploaie discretă mă scoală

Mă simt ca trezit după boală

Și-aș plânge, aș plânge întruna.

Sunt trist, ochii văd la-ntâmplare

Mai tulburi ca ziua de-afară.

E luni, constatai într-o doară,

Și lumea nimic nu răsare.

Mă-nchin adunat lângă vatră

La sfîrșii de vremuri uitați;

Nu știu dacă astăzi e marți
Sau poate n-a fost niciodată.

Mă zbat într-al orelor cercuri,
Mi-e frică de ziua de miercuri
Și spaimă aproape nu-ngheață
Simt trupul plutind fără viață.

E frig... ochii nopții veghează,
Încerc să dau timpul înapoi,
M-am născut într-o noapte de joi
Dar mă întreb: pentru cine
contează?

Mă îmbăt cu speranțe deșarte,
E vineri, o zi oarecare
Dar ziua aceasta mă doare!
Mai fac inc-un pas către moarte.

Sudoarea îmi șterg de pe față
Cu o mână jilava și rece.
Și sâmbăta asta va trece
Mai luând o felie de viață.

Și soarta, și ea m-a uitat
În lumea absurdă și lentă,
Duminica trece absentă
De parcă nici n-a existat.

PLOAIA

Plouă! Plouă peste case
Plouă-n suflet, plouă-n oase;
Plouă rece, plouă dur
Doamne, n-am să mai îndur

Și-am să strig în gura mare:
„Hei tu, ploaia asta care
N-ai ce face și mă uzi,
Ia mai termină, auzi?!”

Însă ploii nici că-i pasă
Nici că stau închis în casă,
Nici de basca mea cea nouă,
Știe doar atât: să plouă!

NAPOLEON

Inspecția veni inopinat!
O sală lungă – în fiecare pat
Câte-un bolnav zâmbea
condescendent...
Inspectorul, un doctor eminent,

Un psihiatru foarte renumit
Îl întrebă pe primul întâlnit:
„Cum te numești?” – „Eu sunt
Napoleon!”
„Dar tu?”, zâmbi spre altul din
salon

„Eu sunt Napoleon și împărat!”
„Eu sunt Napoleon adevărat!”,
Zise un altul mic și cu chelie.
„Ba nu!”, zise un altul cu furie.

Nu va mai spun ce-a fost, că nu
mai pot,
Napoleoni veneau de peste tot!
Ba începură chiar să-și care
pumni.
Inspectorul se închină: „Chiar sunt
nebuni!”

N-am întâlnit în lungă-mi carieră
Domnul doctor, așa daravelă!”
„Sigur că sunt nebuni, ce
Dumnezeu,
Fiindcă inspectore, Napoleon sunt
eu!”

OBICEIUL

Nu sunt un mistic. Nu sunt nici
ateu,
Mă înțeleg perfect cu Dumnezeu
Sunt credincios cât este necesar.
Păcate?! Sunt și-ele pe cântar,

Dar nu-s suficient de păcătos
Încât să fac drumul spre iad pe jos.
Chiar de-am venit pe lume
întâmplător,
Nu vreau să trăiesc veșnic, nici să
mor.

Dar până la urma sorții au decis:
„Dacă nu mori, ai să trăiești” mi-
au zis.
Și-am înțeles atunci care-i temeiul
Care-ți conduce viața:
OBICEIUL!

Te naști, deci, fiindcă se
obișnuiește
Din moși strămoși – apoi începi a
crește;
Și crești, și crești – de obicei atât
Cât e suficient să fi adult!

Ajuns adult muncești de obicei
Cât o bovină, dar și bei cât trei,
Iar după un timp, cum se
obișnuiește,
Te însori. Acum nu mai crești tu ci
crește...

Ce-ai semănat! Fiindcă de obicei
Nevasta-ți naște, chiar dacă nu
vrei,
Atâți copii cât n-ai închipuit:
Câți de-obicei se nasc dintr-un
iubit!

De obicei, aceștia se duc,
Pe unde nici cel mai temut haiduc
Nu a hălăduit nici după moarte,
Iar tu, de obicei, poți avea parte

Să alergi după nepoți, năuc, prin
curte
Ori să vorbești cui vrea să te
asculte,
Ori, cum e obiceiul, să te cerți
Cu jumătatea ta, ori să aștepți,

Cum este obiceiul, pe cea care,
Îți dăruiește ultima plimbare,
Fiindcă așa ți-e dat, să mori, în
fine,
De obicei când rămâi fără zile!

UIMITOAREA CARIERĂ A LUI SUN BIN - DIN COCINĂ ÎN PANTEONUL MILITAR CHINEZ

Cosmin DĂRIESCU

Atunci când vine vorba de civilizația chineză milenară și de realizările ei în diverse domenii, mulți cititori vor aminti de tratatul „Arta războiului” scris de Sun Tzu[1] (544 î.Chr-496 î.Chr). Acest tratat a exercitat o covârșitoare influență asupra științei militare atât din Orient și din Occident, fiind utilizat în prezent și ca o carte de conduită în afaceri[2].

Foarte puțină lume a auzit totuși de o altă Artă a războiului scrisă de un alt mare strateg antic al Chinei, pe nume Sun Bin[3] (mort prin 316 î.Chr). Și asta pe bună dreptate, deoarece, deși numele îi apărea în anumite izvoare istorice, specialiștii considerau că este una și aceeași persoană cu Sun Tzu. Această până în aprilie 1972, când într-un mormânt al unui conducător militar din anul 130 î.Chr., mormânt situat la Yinqueshan (Muntele Rândunicii de Argint) au fost descoperite ambele tratate înscrise pe baghete de bambus[4]. În urma cercetărilor, din tratatul lui Sun Bin au fost recuperate cu certitudine doar șaisprezece capitole din cele 89 câte conținea inițial.

Cine a fost Sun Bin? Originar din statul Qi, Sun a fost considerat de unii un descendent al marelui strateg Sun Tzu[5]. Încă din copilărie a fost elevul unui pustnic taoist pe nume Guiguzi. Acesta din urmă l-a inițiat nu doar în taina citirii oracolelor și în opera de perfecționare personală ci și în detaliile artei militare. Pe lângă ascetul Guiguzi, învăța și Pang Juan, cel care avea să devină fratele de cruce al lui Sun Bin, deși în secret îl invidia pe acesta pentru talentul dovedit în asimilarea învățăturii.

Poate ca te vei întreba cititorule care era rostul învățăturilor militare în educația copiilor Sun Bin și Pang Juan? Cei doi se născuseră pe la jumătatea Epocii Statelor Combatante ((475 î.Chr-221 î.Chr), o perioadă de o violență extremă în istoria Chinei. În acel timp, teritoriul actual al Chinei era împărțit între mai multe regate independente care căutau să se anihileze reciproc prin bătălii neîncetate și tot mai mari și prin tactici militare care creșteau exponențial în brutalitate și sofisticare. Astfel, în perioada copilăriei celor doi, bătăliile în care piereau optzeci de mii de oameni erau frecvente[6]. În urma acestor războaie neîncetate, din multitudinea regatelor războinice s-au detașat șapte

puteri: regatele Qin, Chu, Qi, Yan, Han, Wei și Zhao[7]. Așadar, în acea vreme, războiul era un mod de viață.

La un moment dat, Pang Juan, considerând că a învățat destul și dorind să devină cel mai bun expert militar al timpului și-a părăsit maestrul și s-a angajat ca general în serviciul regatului Wei. Acolo și-a dobândit cu timpul renumele unui strateg mereu victorios. În schimb, Sun Bin și-a continuat ucenicia pe lângă Guiguzi. Bătrânul maestru i-a dezvăluit lui Sun Bin că el deținea unica copie a lucrării lui Sun Tzu, considerată pierdută în epocă. Pentru că Sun Bin nu era atât de măcinat de ambiție precum Pang Juan, maestrul a considerat că acesta era vrednic să învețe stratagemele lui Sun Tzu care i-ar fi permis oricărui mare general să fie mereu victorios. Se spune că Sun Bin ar fi învățat pe de rost întregul tratat al lui Sun Tzu în trei zile.

La un moment dat, Pang Juan l-a chemat pe Sun Bin să-și aplice cunoștințele dobândite în serviciul regatului Wei. Sun Bin și-a luat rămas bun de la maestrul Guiguzi care l-a avertizat că va cunoaște gloria într-o zi dar nu în serviciul regatului Wei ci în serviciul patriei natale (regatul Qi) [8].

De unde să fi știut bietul Sun Bin ce mare suferință avea să-i aducă această plecare? Căci fratele lui de cruce Pang Juan nu renunțase la ambiția de a deveni cel mai mare general al epocii. În acest scop, Pang Juan trebuia să-l împiedice pe Sun Bin să se afirme și să-i fure învățătura secretă. Și toate acestea în pofida profeției pe care maestrul Guiguzi i-o făcuse, cândva: „Pang, în ciuda ambiției tale copleșitoare, trebuie să îi fii mereu loial lui Sun, altfel îți vei găsi sfârșitul sub o mie de săgeți!”.

Nici bine nu s-a instalat Sun în regatul Wei, că prin uneltirile fratelui său de cruce, a fost acuzat de regele din Wei de trădare și a fost condamnat la moarte. Pang Juan a intervenit pe lângă rege cerând salvarea vieții prietenului său. Regele s-a înduplecat și la sugestia lui Pang Juan a hotărât să-i aplice trădătorului crunta pedeapsă numită „Bin” în limba chineză. În ce consta aceasta? Lui Sun i s-a tatuat pe o parte a feței cuvântul „Trădător” și i-au fost mutilați genunchii prin extirparea osului rotulei, fiind transformat într-un invalid. De la această pedeapsă Sun și-a căpătat porecla de BIN.

Cine credeți că i-a sărit în ajutor? Cine

socotiți că l-a îngrijit în acest ceas de cumpănă? Ei bine, Pang Juan nu și-a lăsat fratele la greu! L-a luat sub protecția sa pe nefericit, dar i-a cerut în schimb să aștearnă în scris învățăturile militare secrete pe care le primise de la maestrul Guiguzi. Și așa a început Sun Bin să redacteze prima versiune a „Artei războiului”.

Atunci când un servitor bătrân al lui Pang Juan i-a dezvăluit lui Sun Bin că stăpânul Pang dorea să-l asasineze, imediat ce termina de scris tratatul de artă militară, Sun Bin s-a prefăcut nebun și a dat foc manuscrisului...Dar nu i-a fost ușor să-l convingă pe Pang Juan că și-a pierdut mințile! Acesta fiind și el șiret, pentru a verifica alienarea lui Sun, l-a închis pe acesta în cocină și acolo l-a ținut mult timp alături de porci fără să-i dea să mănânce sau să bea...Doar când a văzut ce vesel era Sun în compania prietenilor rozalii și grohăitori și când a văzut cu ochii lui cum Sun refuza mâncarea proaspătă pentru a consuma excrementele porcești lăudându-le ca pe cele mai alese bucate, Pang l-a considerat iremediabil pierdut. Drept aceea, la intervenția unor ambasadori din statul Qi, l-a eliberat pe nefericitul Sun care a fost repatriat în regatul natal. Legenda ne mai spune că salvarea lui Sun Bin în aceste momente dificile a stat în mâinile unei femei: soția servitorului milos al lui Pang Juan. Știind cât de mult ținea soțul ei la amărâțul schilod din cocină, condamnat la moarte prin înfometare, ea a născocit bile din orez cleios pe care le înmuia în suc de afine, până când se colorau. Apoi, soțul i le arunca lui Sun Bin pe podeaua cocinii... În semiobscuritate, aceste bile semănau cu dejectiile porcești.

Oameni de seamă ai regatului Qi l-au luat sub protecția lor pe Sun Bin. Astfel, generalul Tian Jin s-a ocupat de îngrijirea lui. Sun Bin și-a răsplătit binefăcătorul printr-o stratagemă ce l-a ajutat să câștige un prestigios trofeu hipic al epocii într-o întrecere contra cailor regelui din Qi. Acest campionat avea un format fix. În total erau trei curse, în care alergau trei cai diferiți aparținând aceluiași concurent. Caii care concureau erau împărțiți în trei categorii: cel mai bun cal (cel mai iute), cai de viteză medie și cai lenți. Fiecare cursă era dedicată unei categorii de cai. Trofeul revenea aceluși concurent ai cărui cai învingeau în două din cele trei alergări[9]. Planul lui Tian Jin era convențional. Caii pe care îi pregătise pentru cele trei curse erau pe potriva cailor pe care regele din Qi îi introducea. Dacă în cursă alerga cel mai bun cal al regelui, Tian Jin ar fi trimis cel mai bun cal al lui etc. Dar Sun Bin, după ce a ascultat planul protectorului său l-a întrebat: „Ce-ar fi dacă împotriva celui mai rapid cal al regelui, ți-ai trimite cel mai lent cal al tău, contra calului de viteză medie al regelui, cel mai iute cal al tău, iar pentru a-l întrece pe calul cel mai lent al regelui ți-ai trimite calul mijlocăș?”[10] Lui Tian Jin i-a plăcut ideea, a pus-o în practică și a câștigat trofeul. Această idee a

rămas în istoria gândirii strategice chineze drept „Stratagama cursei de cai a lui Tian Jin” (Într-o competiție , concurentul care își sacrifică întâi elementul cel mai slab, obține avantajul).

Încântat de stratagama lui Sun Bin, regele din Qi a hotărât să-i valorifice talentul pentru binele regatului și l-a numit pe strategul infirm drept consilier militar al generalului Tian Jin. Inițial, regele i-a oferit lui Sun Bin postul de comandant general al armatei regatului, dar Sun a refuzat, arătându-i regelui că un comandant olog, purtat într-o caretă, ar fi avut un efect deprimant asupra armatei spre deosebire de imaginea unui general călare impunător (cum era Tai Jin). Istoria a confirmat inspirația regelui statului Qi atunci când a făcut această numire. Sun Bin și-a dovedit adevărata dimensiune a genului militar câștigând două victorii care au rămas înscrise în analele chineze.

În 354 î.Chr, statul Wei a atacat regatul Zhao. Pang Juan, invidiosul frate de cruce al lui Sun Bin, aflat în fruntea armatei de elită a regatului Wei, asedia Handan, pe vremea aceea cetatea de scaun a statului Zhao. Regele din Zhao a cerut ajutorul regelui din Qi. Acesta din urmă i-a însărcinat pe Tian Jin și pe Sun Bin să conducă armata de eliberare. Sun Bin a propus din nou un plan neconvențional. În loc ca armata de eliberare să pornească de îndată către statul Zhao, precum un tigru flămând, aceasta s-a îndreptat spre statul agresor Wei, asemeni șerpitorului dragon. Această abordare indirectă a problemei, atacându-i rădăcinile și nu manifestările imediate a rămas, de atunci, cunoscută în civilizația chineză drept „Asediază Wei pentru a salva Zhao”. [11]. Sun Bin a trimis unitățile cele mai puțin pregătite să atace importante baze militare ale regatului agresor Wei. Aceste unități au fost înfrânte, rând pe rând, de armata Wei, crescând îngâmfarea victorioasă a lui Pang Juan și a altor generali din Wei. De fapt, aceste mici victorii erau destinate să ascundă marșul lui Sun Bin și a unităților sale de elită asupra capitalei statului Wei, Daliang, apărată de trupe mai puțin apte de luptă. Atunci când generalul Pang Juan a dibuit planul lui Sun Bin a ordonat armatei sale de elită să se retragă degrabă din regatul Zhao și să pornească în ajutorul trupelor proprii din Daliang. Dar Sun Bin și Tian Jin cu ostirea de elită ale statului Qi au surprins armata lui Pang Juan într-o ambuscadă și au distrus-o, în Bătălia de la Guiling[12].

A doua mare bătălie și ultima dintre Sun Bin și Pang Juan a avut loc treisprezece ani mai târziu, în 342 î. Chr.. În acel an, armata statului Wei condusă de Pang Juan și de prințul moștenitor al tronului a invadat regatul Han. Acesta a solicitat ajutor militar regelui din statul Qi. Din nou, Tian Jin și Sun Bin au fost trimiși să salveze un alt regat aliat. Sun Bin a aplicat iarăși stratagama „Asediază Wei pentru a salva Zhao”, atacând capitala statului Wei. Din nou Pang Juan și-a retras armata spre

capitala Daliang, dar de data aceasta și-a luat toate măsurile ca sa nu mai cadă în vreo capcană. A ajuns cu armata întreaga în preajma capitalei. Între timp, Sun Bin și Tian Jin au început retragerea către patria lor, Qi. De asemenea, s-au lăsat înfrânți în câteva hărțuieli, pentru a-l face pe Pang Juan să-i urmărească. În timpul retragerii, Sun Bin a introdus stratagema „vetrelor de foc lipsă”. Astfel, l-a rugat pe Tian Jin să ordone ca armata în retragere să aprindă, în răstimp de trei zile, tot mai puține focuri de tabără după următorul plan: în prima zi, să aprindă o sută de mii de focuri de tabără, în a doua zi, cincizeci de mii, iar în a treia zi, treizeci de mii.[13] Zis și făcut! Care a fost efectul? Iscoadele lui Pang Juan, i-au raportat șefului că armata statului Qi dezertează în masă, împruținându-se într-un ritm susținut. Dornic să se răzbune pentru înfrângerea de la Guiling, Pang Juan a decis să-l urmărească pe Sun Bin chiar în patria acestuia, regatul Qi, folosind doar un corp de cavalerie de elită, de o sută de mii de oameni. Sun Bin și-a așteptat adversarul în trecătoarea Maling (Calea Păstrăvului). În acel loc prielnic pentru o ambuscadă, Sun Bin și-a ascuns trupele. A dat ordin soldaților să doboare un pâlcc de copaci aflat pe la mijlocul trecătorii, cu excepția unuia singur. Acelui copac i-a fost înlăturată scoarța pe o porțiune ce dădea spre drum. Pe trunchiul decojit a fost înscris epitaful lui Pang Juan: „Pang Juan a murit sub acest copac”. Pe versanții din apropiere au fost ascunși arcași cu ordinul de a trage în orice torță ce va apărea după căderea nopții...

De ce a dat Sun Bin acest ordin? Pentru că, după socoteala lui, Pang Juan trebuia să ajungă în trecătoare după căderea întunerului. Și chiar așa a fost. Pang Juan înainta cu cavaleriștii săi prin liniștea funebru al nopții aciuat, parcă în totalitate, în trecătoare. Deodată, undeva în față, o pată ovală, albicioasă sclipea palid în întuneric. Tradiția populară spune că Pang Juan a ordonat să i se aducă o torță ca să citească mesajul. În acea clipa un roi de săgeți a vâjâit prin întuneric, împlinind profeția eremitului Guiguzi... Pang Juan, armata statului Wei și prințul moștenitor au pierit cu toții în acea noapte... Iar regatul Wei și-a început declinul.

Triumful lui Sun Bin a fost total... Dar Cartea Schimbărilor (Yi Jing) ne avertizează că nimic nu durează o veșnicie și că, prin scurgerea timpului, se transformă... La fel și gloria lui Sun Bin și a binefăcătorului sau Tian Jin s-a prefăcut în uitare. Triumfurile lui Tian Jin au aprins invidia lui Zou Ji, un ministru competent al regatului Qi. Acesta a început să răspândească zvonuri despre gloriosul general. Sun Bin și-a sfătuit prietenul să-lucidă pe dosăditor, dar Tian Jin nu a dorit să-și murdărească mâinile cu sânge. Atunci când Tian Jin a aflat că regele din Qi vrea să-l aresteze și să-l pedepsească nu a avut altă scăpare

decât să fugă în regatul Chu[14]. Sun Bin a rămas, dar l-a rugat pe regele din Qi să-l elibereze de toate însărcinările militare. Regele a acceptat, iar Sun Bin s-a retras în sihăstrie... Acolo a inițiat în arta științei militare discipoli, iar cunoștințele sale le-a așternut pe bambus într-unul din cele mai importante tratate militare ale omenirii. Până în ziua de azi, în unele temple ale Chinei, la intrare, străjuiesc imaginile celor doi mari generali, uniți de o relație complexă și contradictorie: Sun Bin și Pang Juan.

Note:

- [1] Se citește Sun Țu. Chinezii îi mai spun și Sun Wu (Sun Wu).
- [2] Lundell Dean, Arta războiului de Sun Tzu pentru oamenii de afaceri, Editura Rentrop și Straton, București, 2001.
- [3] Se pronunță Sun Pin.
- [4] Sun Bin, Arta războiului, Traducere de Ilie Barangă și Lucian Pricop, Editura Cartex, București, 2021, p.7.
- [5] Who is Grandson? Is Sun Bin Sun Wu's grandson?, la: <https://daydaynews.cc/en/history/730392.html> (accesat pe 2 iulie 2021).
- [6] M.E.H., Sun Bin: The Art of Warfare (Military Methods), la: <https://www.jadedragon.com/archives/martarts/sunbin01.html> (accesat pe 3 iulie 2021).
- [7] Candice Song, The Warring States Period in China (475-221BC), la: <https://www.chinahighlights.com/travelguide/china-history/warring-states-period.htm> (accesat pe 3 iulie 2021).
- [8] Who is Grandson? Is Sun Bin Sun Wu's grandson?, la: <https://daydaynews.cc/en/history/730392.html> (accesat pe 2 iulie 2021).
- [9] David Wu, Sun Bin: Distinguished Military Strategist after Sun Zi, la: https://www.theepochtimes.com/sun-bin-distinguished-military-strategist-after-sun-zi_1477437.html (accesat pe 29 iunie 2021).
- [10] Dana MacKenzie, Sun Bin's Legacy, at: https://www.researchgate.net/profile/Dana-Mackenzie-2/publication/261404094_Sun_Bin%27s_Legacy/links/54b7f0c90cf269d8cbf5a539/Sun-Bins-Legacy.pdf (accesat pe 1 iulie 2021).
- [11] David Wu, Sun Bin: Distinguished Military Strategist after Sun Zi, la: https://www.theepochtimes.com/sun-bin-distinguished-military-strategist-after-sun-zi_1477437.html (accesat pe 2 iulie 2021).
- [12] The duel of Guiguzi's two great disciples, Sun Bin and Pang Juan, at: <https://inf.news/en/history/683657fd053f185034c49a5e85b42bc9.html> (accesat pe 2 iulie 2021).
- [13] Sun Bin's life, in fact, mainly revolved around Pang Juan!, at: <https://daydaynews.cc/en/history/763382.html> (accesat pe 2 iulie 2021).

SPIRIT CREATIV ȘI PURITATE SPIRITUALĂ

Nicolae DINA

Cu toate că a început a trudi în slujba cuvântului încă din adolescență, debutând publicistic în anii studenției, DOMNIȚA NEAGA a îndrăznit să înfrunte Noaptea ploilor acide în plină maturitate, abia intrată în rândurile cincantenarilor. Fără a se grăbi, urmându-și drumul ascendent de Călător spre Crucea Sudului,

s-a lăsat cucerită de frumusețile Muntelui din vis și, trecând de-a lungul lacurilor, s-a simțit vrăjită de Floarea de lotus, pentru ca, mai apoi, văzând Toamna, ca o fregată, să-și elibereze gândurile și visurile de poetă pentru a se reîntoarce la imaginea mirifică a celor mai fericite momente din existența sa, petrecute, Cândva, în Arcadia, aceasta fiind, potrivit propriei mărturisiri, „o carte despre vremurile trecute, dar și prezente [...], un refugiu în trăirile fericite de altădată, în Arcadia din sufletul nostru”. Între timp, s-a aplecat cu respect și asupra scrierilor confracților săi din Teleorman sau de aiurea pentru a face cunoscute propriile opinii după Lecturi în lumină, în ipostaza de cititor pasionat și, implicit, de cronicar al fenomenului literar contemporan.

Dar viața nu se oprește în loc, chiar dacă se derulează Între două veșnicii, titlul noului volum publicat în acest an (2021) la Editura Neuma. Proaspătul volum are o structură total diferită de a celorlalte, în sensul că este organizat sub forma a șase „cânturi”, fiecare evoluând sub semnul unui motto reprezentat de câte două versuri, a căror semnificație poate fi înțeleasă abia după parcurgerea poemelor inserate sub semnul lor, diversitatea tematică fiind la ea acasă.

Iubind viața mai presus de orice, poeta reflectează asupra a tot ceea ce înseamnă ea, văzută ca o călătorie de- clipă „între cele două veșnicii” care marchează existența ancestrală, dinainte de nașterea omenirii, necunoscută, inabordabilă, și pe cea de

după extincția firească, eternitatea ce ne așteaptă, „pătrunsă de spaime, / dar și de strălucirea / nemărginirii / de deasupra mea” (*Călătorie*). Dar, pentru că „viața e totuși singura comoară” a omului, chiar dacă pe parcursul ei este nevoit să se zbată „ducând în spate muntele de sare” și „ne chinuie aducerile-aminte” ale „celor dragi care ne pleacă”, simțind că, astfel, „suntem din ce în ce tot mai săraci” (*Singura comoară*) și chiar dacă sufletul lui tresare când „trăim haotic, cugetăm aprins, / absurde legi pe umeri ne apasă”, suflet în care se duce o luptă neîmpăcată între teamă și credință iscate de „întunericul ce ne-a străpuns”, în fiecare dintre trăitorii pe acest pământ rămâne încrederea în bunătatea divinității și „teama dispare într-un nor de fum”, simțind cum „se profilează-n suflet doar credința / că Dumnezeu ne-aduce biruința / călăuzind al nostru tainic drum” (*Între teamă și credință*).

Totuși, viața cu bunele și relele ei, văzută metaforic drept „oceanul liniștit / sau dezlănțuit”, se desfășoară așa cum a hotărât ursita, din momentul în care ni se deschid ochii asupra lumii („dezghețul primar”), până când „ne aruncăm inconștienți / în valuri”, luptând cu vârtoarea ei ajutați de „toată vigoarea trupului” pentru a depăși toate vicisitudinile („valuri năpraznice”) prezente într-o societate amorală sau amenințată de forțele distructive create tot de om, căci întotdeauna homo homini lupus. Așadar, viața omului parcurge un timp relativ „între două veșnicii”, de la „dezghețul primar”, însemnând și apariția omului pe pământ, până la trecerea spre cele sfinte, „când obosiți, / îl vom depune la picioare, / spre a ne odihni / preț de mai multe veșnicii ...” (*Între două veșnicii*). Este, de fapt, „spectacolul lumii” care a străbătut, mai bine sau mai rău, „anotimpurile, / când mai înflorite, / când mai ofilite”, trecând prin „atâtea primejdii”, depășite, totuși, de oameni, fiindcă înfruntarea este menirea lor, până la „ceasul hotărât, / pe drumul / chindiei ...” (*Spectacol*).

Iubirea a dat întotdeauna forță omului și „povestea ei nu se va termina vreodată”, căci este o simțire zbuciumată sau una sacră pe care „încercăm s-o trăim / pe frânturi, pe apucate, / uneori pe aripi de heruvim” (*Fărăme de infinit*). Rememorarea ei nostalgică începe cu „noaptea aceea, / de care jumătate de veac / ne desparte ...!” (O noapte ...), cu momentul când „ne-am întâlnit pe marginea genunii, / pe unde flori de colț topeau ninsoare”, cei doi îndrăgostiți fiind „cuprinși în trupul tot de o dogoare”, același sentiment trăit de toți oamenii „de la născutul lumii” (*Flori de colț*). Pentru că este vigoasă (în ciuda aparenței fragile) și crește

învîngând temperaturile cele mai joase, floarea-de-colt este simbolul dragostei, al purității și al curățeniei sufletești care ne călăuzesc viața, așa cum steaua aflată la originea ei le-a arătat magilor calea spre Bethleem, vestind nașterea Mântuitorului.

La nașterea sentimentului („Clipa aceea, cât o veșnicie, / trăită împreună”), un rol important îl are întreaga natură, când „copacii, pădurea întreagă, / sub adierea vântului de seară, / îngână blând, ca pe un descântec, / clipa aceea”, poeta sugerând tema romantică a participării tuturor elementelor naturii la trăirile afective profunde ale îndrăgostiților, căci întreaga fire „înlătură spinii, defrișează hățișurile / și-mi deschide cărarea / spre lumi neumbrate” (*O clipă*). Tocmai de aceea, cuplul („sfera ideală”) se împlinște când cei doi se caută tot timpul și se întâlnesc „în revărsat de vremi”, atunci când le este sortit „ca să-ntâlnim ființa-ne pereche / și să refacem cuplul destrămat”, precum cel edenic, „purtând pe frunte semnul nemuririi”, fiindcă „tu ești eternul, eu sunt efemerul, / ești cer cu aștri, sunt pământ cu flori”. Venite din lumea mitologică a basmelor, „păsările albe”, ca simboluri ale purității trăind în lumea siderală („cu fâlfâit de aripi diafan”), reprezintă aspirația spre dragostea ideală, absolută, din moment ce contribuie la statornicia și credința sentimentului, aducând „în pliscuri stropi de apă vie, / spre-a ne uda ogorul an de an” (*Mitologică*).

În societatea contemporană aflată în decădere morală, „dreptatea / e răstignită pe zid, într-un cui” și „asistăm la scenarii penibile, / unii se umflă în pene, crezându-se zei”, astfel că „nimic / nu mai aduce vreun folos nimănu” (*Nihil sine Deo*), fapt pentru care poeta devine soldatul care, în numele poporului, se angajează într-o luptă „pentru o lume dreaptă, fără noduri” și împotriva acelor „vărsări de ură și păcate”. Ca un veritabil poeta vates, își poartă „pe brațe vechiul geamăt / al unor vremuri ce nu vor s-apună” și, cu scrisul său („sunete de goarne”), va înfrunta grobianismul, mitomania, parvenitismul celor care „îmi răscolesc grădina fermecată, / mi-alungă păsări, strică arătura” (*Soldatul*).

Într-un alt cânt, Domnița Neaga rememorează, cu nostalgie, dar cu multă sensibilitate, mediul rustic și familia în care s-a născut și a crescut („Mă duce drumul unde m-am născut, / În locul cum pe lume altul nu-i”), bucuria și fericirea amintirii copilăriei renăscând, „purtată de magia din cuvânt” (Seară de Crăciun), credința în Dumnezeu și în Fiul Său fiindu-i călăuză („De-atunci, încerc să ard doar în credință, / Într-un ținut de taină, îngeresc”), rugându-se ca Iisus să-i fie „pavăză și scut / că doar prin Tine simt c-am renăscut” (*Umbra luminoasă*).

Casa copilăriei, cu acele „camere curate, cu

așternuturi / țesute de mâinile fără odihnă / ale mamei” (Tablou în lumină), chipul copilei sale, însoțită mereu de păpuși cu care „se plimbă împreună / pe aleile cu flori” și cu care „aleargă după fluturi, se joacă, / până se face seară” (*În grădina cu flori multe*), fiul său, pasionat de cunoaștere, fapt pentru care „în ochii mari, se pare că frământă / mai mult de jumătate Universul” (*Pe strada copilăriei*), părinții și frații trăiesc în sufletul poetei în care vibrează sentimentul filial și matern deopotrivă.

Și poemele acestui volum evidențiază sensibilitatea, puritatea spirituală și măiestria artistică a unei poete înnăscute, interesate de tot ceea ce înseamnă viață, ce înseamnă lumea în mijlocul căreia trăiește și în fața căreia își deschide sufletul cu dragoste sinceră, își exprimă stările sufletești de bucurie sau tristețe, de nostalgie sau optimism, de promovare a valorilor umane, în versuri de autentică valoare artistică ale unui creator atins de un incontestabil har liric.

EL ESTE...

I   răsărit în zori de zi,
O   atunci când îngerii,
N   surâzători,
      ne împrăștează visele
      cu lacrimi tăcute –
I   scânteii de scurtă fericire.
A   El este... Simbolul, lăsat,
N   în cădere lină,
C   printre țăriile alburii,
U   odihnit,
      în burniță caldă,
      deaupra petalelor de rozmarin,
V   de infinit,
A   de nu mă uita.
L   El este ...
E   din Neant și
      din Vale,
      stâncă lustruită
      de apele timpului.
      El este Poetul,
      răsărit din lumină...

Ion Teodor PALADE

POEZII

Constantin STROE

DORMI, IUBITO

*Culcă-te, dormi,
Iubito,
Santinelă
Te voi veghea,
Cu iubire, în liniște...*

*Spre ziuă,
Voi pleca la război!*

POEZIA VIEȚII MELE

*Am trecut prin moara vieții
Măcinând iarnă și vară.
Luat de valul tinereții
Timpul nu se mai măsoară...*

*Ne-am trezit tot împreună,
Căutând lapte și miere
După ce ne-am pus cunună...
Dragoste și mângâiere!*

*Și cum primăvara vine,
Pulsul tău strunit de stele
Focul inimii din mine,
Poezia vieții mele!*

FIORUL IUBIRII

*Din ce adânc te-ai zămislit
Ca apa vie de izvor?
Ce dor în doruri s-a ivit,
Și a rămas netrecător?!*

*S-au adunat iubiri în tine
Ca într-un vechi abecedar,
Vocale drept săruturi fine,
Ca flori de nufăr în ierbar!*

*Din ce adânc te-ai zămislit
Să fi de-a pururea izvor
De dragoste la infinit
În necuprinsul meu fior?!*

DRUMUL IUBIRII

*Iubito,
De câtă vreme
Mă plimb prin sufletul tău,
Nici nu mai știu
Ce furtuni bântuie
Pe-afară...*

SEVELE IUBIRII

*Când se va întoarce primăvara,
Aș vrea să-mi primenesc sufletul,
În curcubeul floral,
Să alerg prin ploii mugurite
După lumina sărutului tău...*

*Într-o noapte, pe când
Băusem vinul dulceag
Cu speranța că ne vom reîntâlni
În pulsul vulcanic al iubirii,
M-am trezit și-am descoperit
Neuitarea...*

*Mi-e dor să se-ntoarcă primăvara,
Să-mi primenească sufletul cu
flori,
Să te-ntâlnesc, să te simt,
Să aud zvâcnind
Sevele iubirii...*

TE AȘTEPT

*Te aștept, ca-ntotdeauna
Cu bradul împodobit,
Cu lumini de colinde,
Alung singurătatea...*

*Privesc pe fereastră,
Cad fluturi răzleți
Troienindu-mi amintirile.
Bradul e viscolit
De iubirea în așteptare...*

NECUPRINSELE

*Toamna aceasta,
Nu ar mai vrea să plece...
Deși au căzut toate frunzele,
Așternându-se-n covor
Multicolor peste tot...*

*O adiere de vânt
Trimite printre ramuri
Fluturi albi,
Într-o oază de frig,
Aducând ușor, ușor, iarna...*

*La masă, tremură vocalele nescrise
Iar eu pun verbele pe focul iubirii,
Din sufletul meu de visător
Trimise...*

*Mi-e teamă de viscolul iernii
Dar focul e-n sobă aici
Hrănit cu metafore,
Va fi caldă odaia
Când vei sosi iubita mea,
Șoaptele vor întreține
Flăcările,
Sărutările,
Necuprinsele...*

ÎNCHIPUIRE

*O putere nevăzută
Se apropie de mine.
Mă dezmiardă, mă sărută
Și cuvinte dulci îmi spune...*

*Din a primăverii ceață,
Când apare, când dispare
Mă mângâie, mă răsfăță
Cu o blândă tremurare...*

*De atâta desfătare
Copleșit de fericire,
Muza mea din nou dispare,
Parcă-a fost...închipuire!*

STARE...

*Bun rămas iubita mea,
Clipa veselă să-ți fie
Și sclipirea ca de stea
Să îți fie viața ție!*

*Tu dai puls trăirii mele
Și în toate pui măsură,
Clipele când sunt mai grele,
Le alini cu a ta gură...*

*Am rămas singur pe lume...
N-are cin' să mă mângâie
Focu-n mine să rămâie,
Nu mai știu deloc de glume!*

*Bun venit iubita mea!
Tu dai puls iubirii mele!
Bun rămas să-ți spun n-aș vrea;
Și-ți fac clipele inele...*

CE PĂCAT!

*Tu nu poți să-mi dai iubito,
Dintr-a ta sfântă lumină,
Cu sclipire de smaralde
În privirea ta senină!*

*Te-aș păstra ca pe-o icoană
În altarul nemuririi,
Să rămâi a mea stăpână,
În regatele iubirii!*

*Ce păcat că ești departe!
Mi-e speranța oboșită.
Zborul meu cu aripi frânte
Nu te-a mai ajuns, ispită!*

Poeme din volumul aflat la
Editura UZPR, intitulat
INSCRIȚII PE SUFLET, prefațat
de scriitorul Florin GRIGORIU

TATUAJ INTERIOR - CRONICAR DE NECESITATE

Liviu PENDEFUNDA

O apariție editorială de excepție[1], nu numai prin tema fierbinte, aș spune de foc, a situației tensionate, bulversantă pentru întreaga planetă, cât și prin minunata creație jurnalistică plină de fragmente lirice, epistolare și proză de mare valoare, ceea ce caracterizează orice scriere a Veronicăi Balaj, de fapt așa cum ne-a obișnuit de-a lungul prodigioasei sale cariere[2].

Textul, reprezintă viziunea din adâncul spiritual și sufletesc al scriitoarei, printr-un filtru psihologic, emoțional, asigurând rețeta jurnalului structurat pe date calendaristice, legate de întâmplări și impresii marcante, încercate în perioada stării de urgență din 2020 și, în lunile următoare prin continuarea acesteia cu prelungita stare de alertă. Un cititor avizat realizează însă că, precum multor autori de proză, romane ori nuvele, datele jurnaliere sunt un pretext pentru realizarea unui volum ușor de lecturat, chiar dacă tema în jurul căreia se desfășoară trăirile autoarei este una parșivă și absurdă în planul civilizației umane. De altfel, nu este la prima experiență de acest fel, adică de a îmbina expresivitatea prozei cu notațiile specifice unui jurnal. Pot face trimitere la volumul *Iarna revederii, Jurnal canadian*, apărut în două ediții, 2012 și 2019 și Jurnal de Timișoara, editat în 1990, și reprezentând evenimentele din Decembrie 1989, petrecute în orașul său, oraș erou, într-o manieră jurnalistică dar, de asemeni, cu inserții epice demne de paginile unui roman. Filtrarea interioară a cotidianului cu toate accentele sale, așa cum sunt ele percepute de autoare, în perioada pandemiei, redau în final un puzzle alcătuit din teamă, uluire, precauție, suspiciune care privesc existența noastră în condiții limită, tulburarea unei ordini practicate de secole și acum răsturnată. Totul pare absurd și totuși real.

Întâmplările dau năvală peste fiecare om, globul pământesc se arată neajutorat. Oamenii se împart în alte zeci de categorii comportamentale, experimentând cele mai bulversante trăiri, multe amestecate între ele: de la disperare sau milă, empatie, ajutorare, egoism la drame și, curios, alții căutând aranjamente pentru afaceri nu tocmai curate. Astfel că afirmația - absurditatea trebuie luată drept normalitate devine ordinea zilei.

Derularea evenimentelor socio-medice, plus nedumeririle politice, sunt partea de susținere informațională a volumului. Din realitatea involburată, care se zvântură pe mapamond, sunt alese momente care au caracter de unicitate prin dramatismul prezentării: Ne atacă, ne bușește la pământ, icnim, înjurăm, ea tot ne dă cu tifla când e vorba de planurile noastre prea nepotrivite cu mersul dumneaei și, totuși, continuăm s-o iubim. Noi toți, cei cu mintea întregă ne supunem. N-avem încotro. N-a putut nimeni urni realitatea în direcția pe care o vrea el, ca persoană, decât puțin, puțin de tot ... Doar cât durata iluziei cum că ne este hărăzit liberul arbitru.

Chiar dacă naratoarea reprezintă personajul al cărui suflet se zbate în corul suferinței globale (iată de unde începe adevărata globalizare!), firul roșu, realul prim plan îl reprezintă Virusul încoronat/ încornorat. Și câtă tandrețe lirică, un Pessoa, un Sadoveanu în unele părți ale textului: *părea că un potop de nouri trecea peste vârful frasinului din curtea laterală a casei bunicului și se prefăcea în îngeri; drame și chiar tragedii sociale ne transferă în domeniul psihologiei: povestea de iubire între doi tineri care s-au întors din străinătate, acum nemaivând locuri de muncă, nu este lipsită de piedici și emoții neimaginabile în alte perioade. Pandemia schimbă cu repeziciune rotirea sentimentelor, a preferințelor, a normelor știute. Epoca restricțiilor de de tot felul impuse pe întreaga planetă dau obligatoriu alt sens vieții. Toată lumea își dorește o reîntoarcere la normalitatea cu care era obișnuită. Poate doar teoriile conspiraționiste și Noua Ordine Mondială, ia în calcul acest lucru ca pe ceva benefic.*

Greu de închipuit cum se poate interpreta și descrie acest jurnal de război în care educația, serviciile, chiar medicina se desfășoară on-line, îndepărtând oamenii, izolându-i, ucigându-le

speranțele și dorul unei îmbrățișări. Nimic nu lipsește din panoplia acestei călătorii în infern cu ajutorul cuvintelor. Și totuși: *în varianta on-line, sufletul nu poate fi reperat...*

Talentul de reporter al autoarei trezește imaginația cititorului sugerându-i un itinerar din trăirile amintirilor și ale povestirilor unor personaje episodice întâlnite în această călătorie prin spațiu și timp. *Pe mapamond, s-a extins ca o pecingine starea de zbor la ceruri. Fără prea multe formalități. Din starea de urgență, direct, rapid, se poate experimenta starea lui Icar. Drumul spre ceruri e liber. Cum n-a mai fost demult.*

Drama unui nou început cu tentă apocaliptică, dramă pe care am trăit-o și pe care, obsesiv, o recunoaștem prezentă în jurul nostru, se derulează pagină cu pagină în acest document al unei scriitoare puternice în ochiul său de vultur, cu aripi ce bat în ferestrele celebrității, care acordă evenimentelor o altă șansă decât uitarea și trecerea într-o statistică scrisă cu litere înnegurate, transformându-le, de cele mai multe ori, în pagini epice în care este pe rând spectator sau actant implicat. În cele aproape 200 de pagini sunt diferite titluri atractiv-sugestive și care, se rotunjesc în adevărate povestiri precum: *Ocheade în spectacolul repatrierii, Falșii talanți ai primăverii, Complicități la speranță, Singurătatea cu dublu sens, Răzmeriță și nuntă pe jumătate, Iubire și sfinți în pandemie, Arta se va dezlega în luna mai, Semnul focului nemeritat, Realitate franjurată, Erori, precauții, dispute, Pași furișaji prin pandemie, Festin teatral, Viața on-line...* De fapt, autoarea resimte că împăcarea cu sine și rugăciunea adresată Creatorului este un gest stângaci pentru a-și face simțită prezența în univers, un univers în care rolul lui Isus este esențial și azi pentru omenire. Existența unei lecturi din evanghelie în timpul Sărbătorilor Pascale și a Săptămânii Luminate ne determină să înțelegem complexitatea naturii spirituale a doamnei Balaj.

Eludând mass-media (aparent copleșită de evenimente în derularea evoluției în expansiune geometrică a pandemiei, apoi cumpărată să reprezinte interesele unor organizații oculte), Veronica Balaj rămâne obiectivă în descrierea pragmatică a vârtejului ce a cuprins mapamondul, imposibil de desprins de trăirea subiectivă a evenimentelor. Realitatea schimbă perspectiva jurnalistului în raport psihologic. Antropologia socială resimte, cum singură afirmă, intrarea dantescă în infern: *Alerta produsă de instinctul de apărare ne duce spre nenumărate cărări, toate întortocheate. Unele de-a dreptul șubrede. Unde odată ajuns, te uiți cu disperare în zare, căutând speranța*

vindecării de acest virus care ne pune la colț. Ori ne aruncă pe întinderea debusolării.

Fluviul gândurilor induse de ceea ce ne înconjoară e o declarație pe proprie răspundere... Seara, lumea-i topită în tăcere. *Nu circulă decât rar câte o mașină și numai dacă are drept destinație aprovizionarea urgentă. În rest, cale liberă ambulanțelor. Sunetul lor se înfinge în carnea nopții și în temerile noastre./ Timpul se zbate de parcă l-am ține ostatec în ființa noastră. Și realitatea unui apocalips armaghedonic încheștează cuvintele presărate de figuri de stil care trădează poesia din gândurile care vor să stingă metaforele intelectualului răvășit de absurdul și oprobiul paradigmei nedorite. Și lirica sufletului se adâncește în text, revărsând trăirile autoarei: *Salcia pletoasă, nu-i zic plângătoare, a înfrunzit. O văd de pe terasa dinspre vest. Mlădioasă, într-un gest de cuviincioasă plecăciune către pământ, își lasă pletele într-o rostire verde. Șoptită. Exemple de rafinament intelectual întâlnim la tot pasul ca o gură de aer fără mască între rândurile înfricoșate: *Noaptea izvodește ornamente fantastice pe pereții luminați doar de becul din stradă. Ca urmare, gândurile se prind și ele în desenul aiuristic, abracadabrant și cu limite imprezibile, pentru că, scrie prozatoare: corsetul fricii are și țepi. Alteori nostalgia ascunde o frântură de depresie mascată de natura înconjurătoare: *uneori e un verde tulburat de ploi sau negură. Alteori, un verde greu, dens. Alte crengi sunt purtătoare de verdele unei peceți. Alt copac are un verde diafan. Altul, dimpotrivă, e un verde săbatec, ascuțit... Dar niciunul nu va semăna vreodată cu verdele nucului de care se sprijină umbra bunicului meu. Verdele nostalgic al unui arhipleag personal.****

Scrisori și întâmplări relatate de pretutindeni se întipăresc adânc în mintea scriitoarei și în cuprinsul hârtiei ori on-line, această variată instituită spre disperarea evoluției societății umane. *Dacă mă uit în urmă, nu văd începutul. Sunt posesoarea unei nemăsurate istorii trăite. Într-o derulare iluzorie./ Ziua își descântă minutele./ Mă pomenesc făcând diferența între ascuțitul fricii și lentoarea șerpească a temerii. Aș putea să citez, comentând cu plăcere fiecare pagină, trăind la intensitate maximă vremile dar bucurându-mă de acest document scris cu patimă și savoare totodată, relevând tocmai sufletul din adâncul acestui scriitor remarcabil. Însingurarea e o maladie consecutivă pandemiei. *Azi singurătatea mea este voioasă, se lăfăie prin casă, prin privirile mele, prin suflet. Dă cu măturoidul peste orice încercare de-a mă asocia cu cineva. Intempestivă, are forța unui jet de apă desprins din vreo cascadă./ Alteori, se preface în animal fantast, are gheare, colți colorați care mai de care. Ascuțiți de-mi dă sângele când mă**

Încumet să mă iau la bătaie cu ea. Îi mai strig una, alta, dar nu se sinchisește.

Vise, viziuni bulversează naratoarea care suferă pentru întreaga lume, jurnalista care nu mai are decât o parte din bărbăția unui om dedicat mass-mediei. *Adesea deschid mesajele aiuritoare doar să mă minunez cum poate lumea s-o ia razna și mi-e teamă să nu pățesc și eu la fel.*- afirmă și nu o dată în paginile cărții, reflectând plenar nu numai tatuajul său interior. Pacostea ivită de aiurea e un motiv de analiză politică și socială. *Orașul s-a retras în propriile noastre amintiri și imagini pe care le-am achiziționat până mai ieri.*

Chiar titlul volumului extrapolează o semnificație valabilă pentru întreaga umanitate. Astfel el este jurnalul din interior pe care nu-l putem trăda, nici vinde, dar în care rămânem marcați pentru totdeauna: *Oare cei plecați dincolo, deveniți spirit, rămân neschimbați până la trâmbița de apoi?. Se spun că sunt atrași de lumina divină, vor să fie în preajma ei. Oare-i vom mai recunoaște când va fi să fie revederea?. Iubirea noastră pământească nu le este nici apă. Nici drum. Nici foc. Nici ardere, căldură sau extaz. Nimic. Trăim într-o permanentă stare de alertă.*

Ne apărăm într-o tranșee imaginară construită de fiecare dintre noi...

Pagini de o frumusețe extraordinară pentru un cataclism de neînchipuit fac din acest volum o insistență recomandare la lectură, deși autoarea descrie că *hățișul creat de frică se poate zbengui înafara casei mele, înafara ființei mele. Frica este vineție, grețoasă și ne poate vlăgui, ea rămâne un cetățean loial cetății în care a visat, scrie și crează. Razele lunii nu au sens. Dizolvate în coloritul umbrelor, fac din nopțile orașului intrări într-o cronică întunecată. Și creația scriitoarei este răsplătită pe tot mapamondul prin publicații, premii și prezențe virtuale.*

Deși am trăit cu toții frustrările ce parcă nu au sfârșit, deși realitatea deformată tinde să ia locul normalității civilizației pe care ne-am străduit s-o construim în milenii de luptă pentru mai bine, deși ne-am saturat să vedem ceea ce nu am fi dorit să fie o nouă rețetă de viețuire umană, am citit și recitat acest volum, oglindă a luminii întunecate, apreciind jurnalul fidel al ființării sufletului parcă obligat să se îndepărteze de spiritualitatea ancestrală și chiar de Dumnezeu. Ceea ce cronicarul Veronica Balaj ne demonstrează că nu se poate!

Înconjurul lumii înainte de periplul lui Magellan II

Mircea DECIU

Continuare din numărul trecut

Până la insula *Riakeon*, ei au străbătut oceanul pe niște căi bătute de oamenii din Europa. Destul de posibil, înaintea lor, și acei navigatori constrânși de împrejurări ar fi ajuns pe acel pământ. Ar fi făcut cale întoarsă când au dat de el, găsindu-l inospitalier și chiar ostil. Așa l-au găsit și scandinavii, care au pus piciorul acolo mai târziu, însă au avut curajul să se stabilească. Însă în cele din urmă l-au abandonat fiind decimați de foamete, boli și frig. Ultimii supraviețuitori au sfârșit atacați de eschimoșii tot mai

îndrăzneți atrași de fierul străinilor și de uneltele aduse de ei.

Astfel în ajunul solstițiului de vară al anului 462 (d.H.) *Aethicus Donares* și cavalerii *zalmoxieni* debarcă pe țărmul Groenlandei, probabil în locul cel mai apropiat de Islanda. Era primul pământ, care se va numi peste secole pământul *Lumii Noi*, adică America. Peste 520 de ani va fi redescoperit de norvegianul *Eric cel Roșu*. *Aethicus Donares* denumeste această insulă *Chrisolida sau Zhrisolida*, adică pământul (insula) ca piatra de *crisolit* sau *zhrisolit*, pe limba *pelasg-valahă* (I.Pachia-Tatomirescu). Mușchii și lichenii ce acopereau toate stâncile țărmurilor, laolaltă cu vegetația ierboasă a fâșiilor de câmpii dintre fiorduri din timpul scurtei veri boreale, dând insulei o culoare intensă verde-oliv. În depărtări se zăreau munții înzăpeziți care marcau teritoriul platoului interior cu ghețarii rămași neatinși de la ultima glaciațiune. Peste 520 de ani, primii scandinavi ce vor debarca acolo, *vikingii norvegieni* ai lui *Eric cel Roșu*. Impresionați de culoarea verde insulei vor denumi la fel acest pământ, *Groendand*. Iar anglo-saxonii îl vor prelua ulterior într-o formă alterată drept *Greenland*.

Dar spre deosebire de norvegieni, care și-au continuat periplul spre sud-vest, coborând spre Labrador de pe continent și debarcând apoi în țara *Vinland*, *Aethicus Donares* înconjoară insula navigând spre sud, urmărind linia țărmului insulei. El este fidel preceptului *zalmoxian*, *tot timpul spre dreapta*.

Vederea malului insulei îi confirmă justetea principiului călăuzitor urmat cu credință. *Curentul nord atlantic*, o prelungire caldă spre nord a curentului cald, *Gulfstream*, a înlesnit deplasarea navelor dinspre *Ryakeon*, fapt dezvăluit și de localnicii insulari. În apropierea coastelor groenlandeze au traversat un curent rece, amănunt care le-ar fi dat încredințarea că sunt pe drumul bun.

Deși călătoria a fost programată spre a beneficia cât mai mult de perspectiva scurtului anotimp cald în aria septentrională-polară-boreală, fapt confirmat și de peisajul edenic cu pajiști verzi, navigatorii sunt conștienți că lucrurile se vor schimba relativ repede. Este un mic răgaz în scurta vară boreală, urmând anotimpul rece, când se vor dezlănțui stihiiile de zăpadă și se va lăsa întunericul. Navigatorul consemnează într-o frază ce constituie primul document scris despre lumea din acest spațiu. (I.Pachia-Tatomirescu). <*Forța de bici a vânturilor este atât de mare încât niciodată pe aceasta insulă n-a putut crește nimic verde, nici înflori, de vreme ce (aici) nu rezistă ceva în fața stihiei înghețului (încremenirii)*> spune *Aethicus Donares* (apud. I.Pachia-Tatomirescu).

Navele înconjoară *Chrisolida* și înaintează spre nord și străbat golful Baffin, intrând probabil în strâmtoarea Nares, ce o desparte de Groenlanda. Traversează strâmtoarea și ajung pe insula Ellsmere. Pământul acestei insule este foarte arid, chiar uscat în timpul verii boreale. Satele de autohtoni innuit de pe țărmuri foarte posibil au colaborat cu navigatorii, atrași de oferta de unelte de fier și alte obiecte metalice.

În continuarea călătoriei, *Aethicus Donares* ajunge în insula Devon posibil navigând pe partea vestică a golfului Baffin. Urmează același principiu zalmoxian ținând la dreapta uscatul.

Este apoi cercetată insula Baffin. În zilele noastre aici sunt găsite urme materiale ce atestă o prezență europeană, în afară de valurile de populații ce au lăsat mărturie ale prezenței lor (culturile preDorset, Dorset și Thule). Alături de prezența vikingilor norvegieni/islandezi s-au remarcat artefacte mult mai vechi, anterioare perioadei scandinavilor.

Drumul navelor spre vest are loc prin strâmtoarea ce separă insula Devon de insula Baffin și se continuă până în dreptul insulelor Prince Patrick și Melville spre nord și insula Banks și insula Victoria spre sud. Pe partea nordică, principalele insule dintre insula Devon și insula Melville sunt insulele Bathurst și Cornwallis. *Aethicus Donares* conduce periplusul prin arhipelagul boreal canadian fidel principiului călăuzitor zalmoxian.

Dincolo de insulele Prince Patrick și Banks corăbierii valaho-pelasgi ies în Marea Beaufort și țin de țărmul canadian cu capul Bathurst și de cel alaskan

cu capul Barrow. Condițiile din marea deschisă îi obligă să urmeze linia singurului țărm călăuzitor, cel de pe partea stângă. Traversarea arhipelagului canadian boreal ar fi luat două luni de vară (iunie-iulie, 462 d.H.). Ajung în Marea Chukchi (Ciukotsk) și trec prin strâmtoarea Behring și de aici trec în Oceanul Pacific, Oceanus Borricus, Scythicus. <Fie alaskane, fie nord-asiatice, țărmurile – cele mai multe – erau foarte asemănătoare celor de-acasă, mai ales că, dincolo de ele, ți se păreau a se legăna culmile Măcinului, culmile din Dacia Dunăreano-Pontică>. (I.Pachia-Tatomirescu).

În primăvara anului 463, navigatorii debarcă într-un sat de pescari de pe malul asiatic, din peninsula Kamceatka. Ei denumesc satul și locul după numele pescarilor de acolo, din neamul coriacilor (koriaci), Chormacinata. În peninsula Kamceatka trăiau înainte de venirea rușilor două popoare kamceadalii și coriacii. Pe de altă parte în acest toponim regăsim două elemente formante 1. chor -, chorus, cerc, horă și 2. - măcin, (<Măcin), munte măcinat, ros de intemperii + sufixul ata (I.Pachia-Tatomirescu). Relațiile cu pescarii au fost foarte bune, corăbierii obținând de la ei informațiile necesare pentru continuarea călătoriei și proviziile de drum.

Drumul se îndreaptă către sud și *Aethicus Donares* și cavalerii săi ajung în arhipelagul japonez. Sunt primiți la împăratul Yuryaku la palatul său (vara anului 463 d.H.). Înaltul monarch era o persoană luminată apreciind cultura și este considerat <cel mai luminat dintre toți conducătorii de popoare de pe Pământ, pentru că este primul care oficializează cultivarea orizontului cunoașterii metaforice pe baza tuturor revoluțiilor din orizontului cunoașterii științifice> (I.Pachia-Tatomirescu). Cronicile nipone menționează domnia lui în perioada Kofun (anii 300-538 d.H.).

La palatul imperial, solii zalmoxieni în frunte cu *Aethicus Donares* asistă la un spectacol muzică de fluiet și poezie tanka/haiku.

Insulele japoneze sunt denumite *Gadarontae Insolae*, semnificând superlativul absolut al răului cauzat de vulcani/cutremure în insulele Japoniei (I.Pachia-Tatomirescu).

La mai mult de o mie de ani, alt român, ambasadorul Nicole Milescu, plecat din Rusia, călătorește în China și Siberia. Deși nu ajunge în Imperiul Soare-Răsare (Japonia) îl menționează în jurnalul său, după informațiile obținute de la demnitarii locali când ajunge în capitala imperială chineză Pekin.

După esca pe pământul nipon, la curtea imperială, navele conduse de *Aethicus Donares*, se îndreaptă spre sud, spre Vulcania *Gadarontelor* cu insulele Kita-Iwo-Jima (Insula Sulfuroasă de nord) și

Minami-Iwo-Jima (Insula Sulfuroasă de Sud). Sunt numite de navigatorii pelasgi, Insulele Eule (Volcano Islands). De aici ajung în arhipelagul Marianelor (decembrie 463-ian. 464 d.H.). Regiunea este foarte activă vulcanic și tectonic, având cea mai mare adâncime a Marelui Ocean (Euos Oceanus, Oceanul Pacific). Aici descrie foarte sugestiv cele suportate de vecinătatea vulcanilor activi cu emisiile de gaze sulfuroase și revărsările de lavă când străbat cu navele lor arhipelagul, având sub chilă un abis nemaintâlnit. Vulcanii de pe insule erau activi iar cei submarini eliberau gaze. Poate la curtea niponă, invitați de împărat, au privit și stampe cu vulcani activi din insulele cercetate de pescuitorii de perle. Fiind foarte sugestive, i-au impresionat pe navigatori. Au avut această groază descrisă de Aethicus Donares.

Ajung apoi în insulele Filipine pe care navigatorul valah-pelasg le descrie sub un toponim local, după o denumire a unei insule. Nu are nici rezonanțe latine și nu se regăsește nici în limba daco-pelasgă. Denumirea Calaopa menționată de navigator are corespondent numai în toponimul filipinez Calapan. Fac o escală mai lungă în insulele filipineze cu scop de a le cerceta.

Din Calaopa navigatorii ajung în insulele Sirtinice (arhipelagul indonezian). Este cercetată insula Kalimantan (Borneo) și apoi Celebes. Călătoria continuă spre sud de Ecuator, trecând printre insulele Solomon și înconjurând Noua Guinee. Trec apoi prin strâmtoarea Torres din Marea de Corali în Marea Arafura, apoi în Marea Banda. Este descrisă adundența faunei din insulele indoneziene și a florei ecuatoriale, dar și pământul edenic al insulelor pacifice cu vegetație luxuriantă. Pe țărmul indonezian al insulei Noua Guinea este admirat și descris de *Aethicus Donares* un munte înalt, Puncak Jaya, asemănător cu munților Ararat/ Astrixis și Elbrus/ Caucaz, numit Austronithus, cel mai mare vârf din emisfera insular-australă (I.Pachia-Tatomirescu). Escala navelor în insulă, foarte probabil pe un țărm lipsit de formațiunile de mangrove, le oferă călătorilor prilejul să vadă struți, de fapt casuari, rămânând impresionați de comportamentul acestor păsări uriașe.

Intrând în Marea Javei în insula Sirtinice de sud /Java acostează în portul Tergal. Insula are o înălțime joasă și este acoperită de păduri accesibile omului și se află în <ombilicul soarelui> (Ecuator). Aici înfruntă furtuni violente însă locuitorii tegaleni sunt deprinși cu ele.

În anul 464 (d.H.) *Aethicus Donares* ajunge în insula Sirtinice de nord, cunoscută mai târziu de europeni drept insula Sumatra/ Sumatera ori Samotra sau Swarnadwipa (Insula de Aur). Relieful insulei prezintă munți cu creste înalte și vulcani activi

alături de dealuri acoperite de păduri ecuatoriale pline de o faună bogată și diversificată. Când înconjurau insula au fost surprinși de o furtună însoțită de un tsunami din care au scăpat cu viață <printr-o minune dumnezeiască>, deși comandantul prevăzuse marele pericol al valurilor uriașe.

Părăsind insula, navele intră în Marea Andaman, navigând de-a lungul coastelor malaieziано-tailandeze (peninsula Malaya) continuând de-a lungul coastelor Siamului-Birmaniei. Înconjoară peninsula Indiei pe la răsărit, prin golful Bengal (India Secunda) apoi pe la apus, având în dreapta coastele Indiei Mari (India Prima) ajungând în Marea Arabiei, nerezystând ispitei de a vizita și Taprobane (Insula Sri Lanka/Ceylon).

Ultima escală importantă a fost în Persia, la regele persan (sasanid) Perozes I, Persarum Rex (457-484 d.H.). În anul 465 (d.H) marele explorator și suita sa de cavaleri zalmoxieni au fost primiți cu toată cinstea la Curtea Regală Persană. Aici, unul dintre cavaleri sau chiar Aethicus Donares a oferit regelui persan o perlă unicat, gest menționat și de toți cronicarii începând cu Procopius din Cezareea (I.Pachia-Tatomirescu).

Navighează în Marea Arabiei și acostează în insula Trabundia Rubra/Minor (Socotra). De aici se îndreaptă spre Trabundia Magna (Madagascar) unde acostează la Morondava, Dava Moronilor. Aethicus Donares urmează niște rute de navigație după curenții marini din Oceanul Indian. Aceste rute erau intens folosite de navigatorii locali, negustori ori pescari.

Din Madagascar urmărește linia țărmului african așa cum au făcut înainte fenicienii și mai târziu navigatorul portughez Vasco da Gama.

Din Oceanul Indian (*Oceanus Indicus/Aethiopicus Mare*) ajunge în Oceanul Atlantic, ocolind Capul Bunei Speranțe, numit de el Hesperis Cornu. Urmărește coasta africană în căutarea insulelor vulcanice ale Hisperiei/Hisperides Insulae. Așa trece de Ecuatorul african și ajunge în insulele Capului Verde, numite de el Hisperides Insulae. De aici navigatorii valahi-pelasgi ajung în arhipelagul Canarelor, numit de *Aethicus Donares*, Fortunates Insulae. Călătoria lor continuă cu o oprire în Tenerife/Ninguaria, urmând coasta africană până la Tanger, Tingis din Mauretania Tingitana. De acolo intră în strâmtoarea Giralta de-a lungul coastelor africane, îndreptându-se către Alexandria din Egipt. Din aici pe ruta cunoscută trece prin Marea Thracică, Dardanele- Helespont și Propontida (Marea Marmara), ajungând în Marea Getică la Histria în anul 466 (d.H.).

CÂND VOM AFLA ADEVĂRUL?

Gabriel MIHALACHE

Încă o zi toridă de vară, fără nori și fără nicio adiere de vânt, iar eu trebuie să merg la Plopiș, la sapă și nu mă pot eschiva neam. Nu pot inventa ceva anume ca să nu merg. De fapt, nici nu vreau asta. Îmi este foarte milă de ai mei, d-ai-a trebuie să merg, trebuie să merg... Încă o zi de tortură, cu soarele cățărât pe creștetul capului meu, iar eu, astfel încoronat, regește, sap smerit și gânditor, printre rândurile de porumb, ultima din vară, după care urmează culesul, ce brumă o fi... Sapa sare în toate părțile, cu un scâncet metalic, din pământul ajuns acum beton. N-a mai plouat de o lună și ceva... De ce n-o fi plouat? Tata mare sigur că știe de ce, dar nu vrea să-mi spună. N-o fi auzit glasul gândului meu...Poate...Porumbul suferă din cale-afară de rău, se vede că suferă, are foile galbene, răsucite de secetă și aplecate spre pământ, ca niște soldați umiliți, care sunt luați prizonieri chiar de pe câmpul lor de luptă, de acasă... Dar buruienile de ce prosperă? Ele de ce sunt așa de viguroase? Nu se hrănesc și ele tot din acelaș pământ uscat și sterp? Întrebările mele se rostogolesc printre bolovani și buruieni până-n Valea Moașii lângă cele două izvoare cu apă limpede, rece, de-ți îngheață fruntea și acolo au rămas, la răcoare. Mohor, volbură, troscot, pălămidă, pir, toate s-au unit, să distrugă cât mai repede, plâpândul porumb, pe prietenul meu de zile amare și de mese sărace.

Porumbul meu seamănă cumva, cu smochinul blestemat de Hristos, sau cel puțin, acolo m-a dus gândul acum:

„Dimineața, în timp ce se întorcea în cetate, lui Iisus I s-a făcut foame. A văzut un smochin lângă drum și S-a dus spre el, dar n-a găsit în el decât frunze. Atunci i-a zis: „În veac să nu mai iasă rod din tine!” Și deodată smochinul s-a uscat.

Mă tot gândesc, ce-o fi vrut Iisus să le spună ucenicilor, folosind, pe viu, această pildă?! Gravitatea situației este că, smochinul s-a uscat imediat, la secundă. O minune care, nu numai că te uimește, te înspăimântă chiar. De data asta nu s-a mai zis ca în alte dăți „mai lasă-l și anul acesta, că poate va aduce rod”... Nu, nu și nimeni nu a intervenit, nimeni n-a schițat nici un gest de compasiune sau să pună o întrebare măcar, a detensionării momentului. De ce o fi fost Iisus atât de radical, atât de aspru cu bietul smochin?! Parcă văd fețele

ucenicilor, nu numai uimite de această minune, ci mai degrabă îngrozite, smerite, față de sentința dată și de rapiditatea cu care ea a fost adusă la îndeplinire... Or fi înțeles lecția? Privirile lor aplecate spre pământ ar fi o dovadă că, da? Așadar, ești lăsat să crești, până la maturitate, ca mai apoi să poți aduce roade. Rода Duhului, roada neprihănirii, smochine coapte pentru cei flămânzi și pentru cămările din ceruri. Lipsa roadelor, înseamnă dispariția definitivă din Univers, din livada lui Dumnezeu. De ce nu l-a mai lăsat încă un an?! Pentru că deja, timpul de har se terminase. Era prea târziu! Smochinul era de nerecunoscut. Devenise un fel de salcie, sau plop, își schimbase ireversibil menirea. Nu mai avea rost să fie lăsat să facă umbră pământului degeaba, sufocând cu frunzișul lui, pe aproapele său, smochinul, aducător de bucurie și viață. Porumbul meu și buruienile – „bureauu”, cum zicea Mama mare. Omul virtuos și roditor, comparativ cu omul vicios și sterp, fără roade. Ce priveliște!

Da, am terminat de săpat. Off! Ce zăduf poate fi și azi! Curg nădușelile pe noi, ciuciulete, ca la paparude. Nu mai stăm la masă, ca de obicei. E pârjol, iar pălăriile noastre de paie nu fac față. Trebuie să plecăm iute.- Mamă, iau eu urciorul din apă și boalca cu lapte, să știi. Te aștept aici, sub anin, la umbră.

Mai este puțin și încep cursurile la liceu, iar fratele meu Petrică, încă nu a venit de la Mare. Ce-o fi cu el?... Plecase împreună cu vecinul lui, Tiberiu, ca să nu fie singur. El hotărâse să plătească tot. Transport, cazare, mâncare, tot. L-a dat și ceva haine de drum, căci prietenul lui era foarte sărac Văd că Tibică a venit. E acasă de ceva timp... Cum de el venit, iar fratele meu, nu?! Măi să fie! L-am văzut ieri prin băătătură, îmbrăcat cu o cămașă de-a fratelui meu. Mă duc să-l întreb.

- Știi ceva de Petrică? zisei eu direct. – Nu știu...nu mai știu nimic... pentru că el a plecat la Mare, iar eu m-am...întors... mi-e frică de Mare... zise el încet și împleticindu-se în cuvinte, ca și când ar ascunde ceva...sau mi s-o fi părut...?! Trece o lună de zile și nimic. Nimeni nu știe nimic. Ieri au fost aici, câțiva colegi din clasa lui, să vadă de ce lipsește, de ce nu vine la școală, el, unul dintre cei mai buni elevi din liceu. Pare-se cel mai bun. Mama a sesizat toată frământarea mea, toată neliniștea și parcă ar fi citit în ochii mei o presimțire groaznică, chiar dacă eu mă feream din calea ei, ca să nu mă privească drept în ochi. Dar mama, mă cunoștea foarte bine, căci îi semănam mult în toate... și mă iubește, ca pe sufletul ei. Se apropie de mine încet, ca o adiere de vânt, aproape imperceptibil și-mi zise calm, cu un glas liniștitor dar destul de misterios. - Lasă copilule, că vine el... și într-o fracțiune de secundă, se și îndepărtă. Voia parcă, să fie singură sau să nu pot vedea eu lacrima care se scursese pe obraz, ascunsă cumva de cuta basmalei. Sigur că vine mamă! - Unde să se ducă? De ce să se ducă? Iar la liceu, sigur va recupera materiile predate... Zisei eu, cred că

→ Continuare în pag. 39

CATRENE

Ion ANASTASE

ȘAMPANIA

Șampania umplând paharul
E mai gustoasă întrucât
Inteligența nu are harul
Să alunece pe orice gât

DATORIA

Orice om face o datorie
Se rezolvă omeneste
Dacă-i veche se prescrie
Dacă-i nouă se învechește

IUBIRE

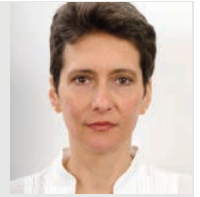
E drept că o mai faci de oaie
Dar eu ca semn că te iubesc
Ți-am construit vreo trei butoaie
Din doagele care-ți lipsesc

TEATRALĂ

Înclinația teatrală
E o latură ascunsă
O actriță-i genială
Doar dacă e patrunșă

Fantasmă

Elena BOHOLT

Vântul tainic îmi șoptește
Cum e clipa ce-o să vină.
În jur, lumea dănțuiește,
Eu descuț stau în tină.

Apa cerului albastru
Șipoteste printre pomi,
Răcorind pământul nostru,
Transformându-l în atomi.

Universul descompus
Gravitează-n sentimente,
Numai soarele apus
Se rescrie-n testamente.

Sufletele curg aieva,
În eterul ca o plasmă,
Doar un licăr dintr-o stea
S-a ivit ca o fantasmă.

Este mintea-mi călătoare
Prin celula timpului,
Transformată-n ursitoare,
Mamă a pământului.

→ Continuare din pag. 38

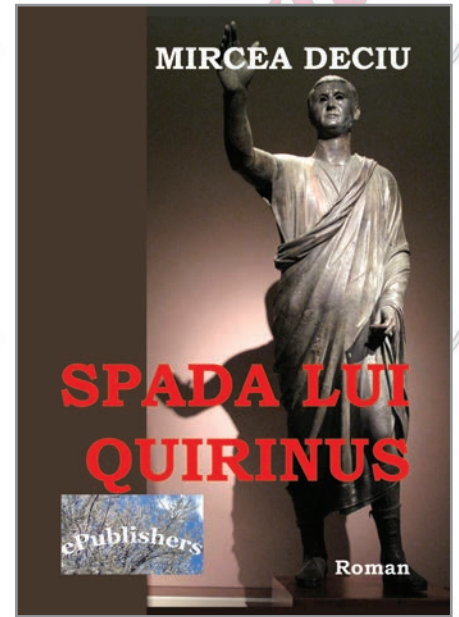
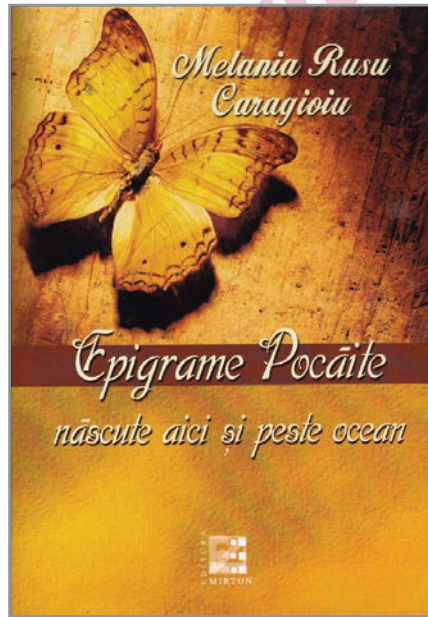
mai mult pentru mine, căci mama n-a schițat nici un gest. Tata a venit și el de la lucru. Îi văd barda și fierăstrăul așezate pe prisma casei. Nu-i spun nimic. Mama așează masa rotundă cu trei picioare pe prispă, aduce o boalcă cu lapte bătut, o țigăie cu cartofi prăjiți și trei ouă ochiuri. Mămăliga deja era pe masă, ca să se răcească puțin. Tata face rugăciunea de binecuvântare a hranei, a copiilor, ca să fie ocrotiți de necazuri, acolo unde sunt și nu uită să amintească și despre cei dragi. Știam la cine se referă. Rudele noastre, unchi și bunici. Mâncăm tăcuți. Tata se ridică și zice. - Bunul Dumnezeu să fie cu noi cu toți ! Am zis un amin așa de tare, cum nu zisesem niciodată până atunci. Am răsuflat ușurat. S-a rugat tata, patriarhul casei, pentru noi ca să fim ocrotiți și asta îmi aduce o liniște și o pace profundă. Ca un sărut pe frunte a bunicului, ca o îmbrățișare din partea iubitei, ca o revărsare de har, aducător de speranță.

A doua zi, primim o scrisoare de la primărie. Expeditor - Institutul Medico-Legal București. Nu pot citi. Nici nu vreau să citesc. Nici nu cred ce scrie. Nici nu mai văd ce scrie... Nici nu... și am izbucnit într-un plâns de nestăvilit... Mama a înțeles tot, cu toate că nu i-am citit nimic. Am plâns amândoi îmbrățișați, cred că mult timp, căci tata venise lângă noi și

stătea așezat pe iarbă, iar noi nu l-am văzut, nu am băgat de seamă când a venit. A luat scrisoarea din mâna mea, a citit îndelung, și îngrozit de acest coșmar, scoase apoi un geamăt cutremurător, de om sugrumat, în ultima zbatere. Nu s-a mai putut ridica. L-am dus noi până la pat. De atunci, nu a mai putut vorbi, până la moarte. Rugăciunea de binecuvântare, au fost ultimele cuvinte pe care eu le-am mai auzit din gura tatălui meu. Nici n-am mai apucat vreodată, să stăm la masă toți trei. Ultima... da ultima...

Nimeni nu ne-a spus adevărul. Nici acum nu știm din ce cauză a murit. Nici locul unde a fost găsit și nici de ce autoritățile au anunțat atât de târziu, părinții. Doar faptul că, a avut o lovitură puternică la cerebel. Atâta știm. Tibică nu a mai vrut să răspundă la întrebări, în ruptul capului. Suporta orice tortură, numai să nu spună ceva... De ce ? - Lasă copilule, că o să spună el tot, înainte de moarte. zise mama, ca să mă liniștească puțin. Va spune el tot, tot. Nu cred că va intra în mormânt, fără să se descarce sufletește față de voi, sau față de Dumnezeu.

Cinzeci de ani am așteptat, ca el să se destăinuie. Cinzeci de ani l-am văzut zilnic, mergând în cârje prin sat, slab și cu privirea mereu în pământ. Nimic. Tăcere de mormânt. Parcă se uscase în picioare... precum smochinul neroditor. Ieri, am aflat că a murit.

Cărți din biblioteca revistei Climare literare

Cogito

„Legea nu interzice nimănui să fie un imbecil”, **Grigore Moisil**

Contact: Tel. 0722 702578 ; e-mail: ioniancuvale@yahoo.com ;
web site: <http://climate.literare.ro>